

SLOVENEK velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 180—
za pol leta 90—
za četrt leta 45—
za en mesec 15—
za eno leto K 35—
za eno leto 35—

Sobotna izdaja:
za celo leto K 35—
za eno leto 35—

SLOVENEK

Inserati:
Računalna politika (50 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat po K 8—
za enkrat po K 8—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 50/50 mm K 15.
Izjava vseh dan izveniški po-
sredstva in dan po praznikih
ob 3. uri jutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 5/III.
Kopiral se ne vršajo; neizbrani pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 5. — Račun poštne brau.
Ljubljanske št. 650 na naročilo in št. 349 na oglaš.
avstr. in češke 24.797, ogr. 29.511, bonn.-hero. 7563.

Krvavi spopadi na Koroškem.

(Telefonsko poročilo.)

Celovec, 6. avgusta. Posledice prostega prometa vsled otvoritve demarkacijske črte se že kažejo. Kakor se poroča, so bili od večeraj do danes na več krajih krvavi spopadi, tako v Kotmarji vasi, v Svetni vasi in v Vetrinju. (Tu prekinila telefonski razgovor nemška celovška cenzura. Op. ur.) — Vprašanje je, če bo s takimi začetnimi uspehi otvoritve demarkacijske črte zadovoljna tudi ententna komisija. Dalje se poroča, da je bilo večeraj vlomljeno v vilo nekega nemškega posestnika v Majerniku. Ne ve se še, kdo je vlomilec. Gotovo je, da tekom celega leta o vlomih in ropih v coni A ni bilo slišati, pač pa takoj prvi dan po otvoritvi prostega prehoda iz cone B. Gotovo je tudi, da bodo sedaj skušali Nemci prevaliti krivdo na slovensko prebivalstvo. Zato jih opozarjamo na lansko divljanje na slovenskem Koroškem, ko so požigali in ropali celo pri svojih pristaših, kaj šele pri slovenskem prebivalstvu, pa tudi na to, da so mogli biti storilci le iz bone B, od katerih ipak sami trdijo, da so sami Nemci.

Ljubljana, 6. avgusta. Ljubljanskemu dopisnemu uradu poročajo iz Celovca: Po razgovoru zaradi demarkacijske črte so se danes nadaljevali. Iz popolnoma zanesljivega vira se doznavajo, da ostane uprava v coni A v naših rokah. Ostane tudi orožništvo in vojaštvo, dokler se plebiscitna komisija ne uveri, da je v tem pasu popolnoma zjamčen red in mir.

Pota svobodomiseltva na Češko-Slovaškem.

Praga, 1. avgusta 1920.

Na vseh vogalih mesta vabijo veliki plakati v češkem in francoskem jeziku na mednarodni svobodomiselni kongres, ki se vrši septembra meseca v Pragi. S temi plakati so bile prepleljene vse tribune in paravonji na sokolskem izletu, med njimi tudi glavna tribuna, na kateri je sedel predsednik Masaryk in gosti tujih držav. S svobodomiselnimi tiskovinami so o priliki praških slavnosti preplavili vse knjigotritvo, neštivilni kolporterji so naravnost vsiljevali izletnikom najrazličnejše zakotne svobodomiselne brošure.

Glasilo češkoslovaškega Sokola »Sokolski Vestnik« je tik pred praškim kongresom drzno pribilo trditve, katero slovenski liberalci pri svoji politični agitaciji večkrat zatajijo: Za Sokola ni mesta v rimi-

sko-katoliški cerkvi. In v glasilu najžalostnejše institucije čeških odpadnikov, ki si nadeva ime češkoslovaške narodne cerkve, »Česky zápas« piše voditelj odpadnikov eksduhovnik dr. Farský v pozdravnem članku na Sokolski kongres: »Največja sramota za češkoslovaški narod je, da se nahaja še vedno del Sokolov v rimsko-katoliški cerkvi.«

Smešen in žalosten pojav je ta odpadniška cerkvena institucija, ki pravi, da šteje krog 150.000 pristašev. Formalno so vstopili v to cerkev največponiranejši svobodomiseltci, ki se pa javno norčujejo iz svojega lastnega otroka. Izmed duhovnikov pa oni, hvala Bogu maloštevilni elementi, katerim je bilo glavno geslo »denar in ženske« in ki so tako oteževali ves katoliški pokret na Češkem. Danes stoji češkoslovaška »narodna« cerkev popolnoma v vrstah svobodomiseltstva in Harnackovega protestantizma ter zametuje Kristusa kot Boga-Človeka.

Svobodomiseltstvo je mislilo, da bo z ustanovitvijo cerkve odpadnikov ubilo katoliški pokret v češkoslovaški državi. Toda zgodilo se je ravno nasprotno. Češki katoliški pokret se je ravno na podlagi ustanovitve odpadniške cerkve naravnost čudežno ojačil, kar so morali z žalostjo priznati tudi svobodomiseltci listi. Češkoslovaška lidova strana je zbrala ob volitvah toliko glasov, da je bilo nasprotnike naravnost strah. In to v okrajih, ki so veljali kot neomajana svobodomiseltna trdnjava, kot n. pr. v praškem volilnem okrožju. In to v kljub temu, da so se socialni demokrati poslužili nasproti lidovcem najogabnejših sredstev brutalne politične agitacije. Tako so socialistični agitatorji odpirali shode med globokovernim slovaškim ljudstvom z nagovorom: »Hvaljen bodi Jezus Kristus. Pater Hlinka Vas pozdravlja« itd. Govorili so tako katoliško, kot da bi bila cela socialistična organizacija zapisana v tretji red. Zato ni čuda, da so se pri politični neorijentiranosti slovaškega ljudstva in vsled mažarskega vpliva zbegale široke ljudske plasti, posebno še, ker so svobodomiseltci razpolagali z velikanskim agitacijskim denarnim kapitalom in ker so vrgli med množico geslo: Slovaška Slovacom. — To niso bajke, ampak vse to in še veliko več je znano vsej češko-slovaški javnosti. Zato je čisto jasno, da mora v vsaki novi volilni borbi katoliška lidova strana pridobiti novih političnih uspehov.

Vrste krščanskega delavstva se na Češkoslovaškem vsak dan množijo, vkljub temu, da socialisti za naše delavstvo ne priznavajo koalicijske svobode in naše delavce mečejo z nezasišanim terorjem iz tovarn. Posebno močna in sicer tudi notranje konsolidirana je češkoslovaška katoliška

mladinska organizacija. Tako se je dijaškega katoliškega kongresa v Brnu udeležilo nad 1500 katoliških dijakov in potek celega kongresa vzbujal strah med češkimi svobodomiselnimi krogi, kot dokazuje pisava »Narodnih Listov«. Najmogočnejši korak naprej pa je napravil češkoslovaški Orel, ki je štel ob prevratu le krog 9000 članov, a je danes narasel na impozantno število 64.000. Pri tem treba omeniti, da se orlovski pokret v češki deželi, ako izvzamemo Moravsko, Stezko in Moravo, komaj pričinja in da je še veliko naših ljudi iz Prage in okolice nastopilo pri Sokolskih praških slavnostih v vrstah češkega Sokola.

Glede uspehov katoliške lidove strane pri zadnjih volitvah na moramo omeniti, da je na vsak način napačno domnevati, da je ta uspeh posledica ženske volilne pravice. Ravno nasprotno. Na Češkem so ženske še veliko bolj fanatizirane svobodomiseltke kot moški, na drugi strani pa so se ženske udale pritisku moža in liberalnega političnega miljeja.

Češko svobodomiseltstvo napravlja obupne agitatorične poskuse. Toda jasno je, da ne bodo vsi ti poskusi nič več pomagali, da bo katoliška misel prodrla v vse one kroge in one kraje, kjer ni imela dosedaj nobene zaslombe, poseben še, ker je danes, hvala Bogu, zgrajena na zdravem in trdnem temelju.

Za Koroško — cvetlični dan

dne 7. in 8. avgusta t. l.

Nekaj starega o Korošcih.

Težko je napisati kaj novega o koroških Slovencih. Samo v toliko je pisanje lahko novo, da povemo na drug način isto, kar je kdo pisal pred nami po svoje.

Koroški Slovenci so dobri in pošteni ljudje, pa brez ironije, s katero je rajnik Cankar včasih rabil ta dva pridevnika. — Dejstvo, da jim germanizujoča celovška vlada ni hotela dati slovenskih šol, jih je s silo tiralo v nemška odgovališča, kjer se jim je vcepljalo samo ogabno spoštovanje do germanstva in zaničevanje do vsega, kar je količkar dišalo po neavstrijskem svobodnoželju. To duševno nasilje jih je naučilo drugega, ali bolje rečeno prvega: željnega jezika in je imelo za posledico eno samo malo dobroto, da namreč vsak preprosti slovenski Korošec zna citati

frakturo in razume vsezveličavno nemščino, brez katere v Avstriji ni bilo ne kruha ne vode. Trda nemška roka jih je tiščala, da jih pridobi in omeha za orjenacijo v njih smislu, toda naši ljudje, oprti na svojo vero, svoje navad ein spomine, okrepljeni s svojo čisto slovensko moralno se niso vdali. Na zunaj so morali večkrat kloniti glavo, prisiljeni so bili zajemati duševno hrano iz avstrijske skleda, a njih duša je ostala slovenska. Kdor ni govoril s pravimi Korošci, tega ne more razumeti. So Korošci, in teh je relativno dosti med preprostimi ljudmi, kateri s svojo inteligenco, naravno in načitano, od daleč prekašajo vsakega srednje naobraženega Kranjca, ki so mu narodne meje deseta briga in gulaš za večerjo glavna stvar.

Da so Korošci, mislim namreč Slovence, v takih razmerah sploh še ohranili kakšno duševno potenco in niso danes popolnoma poplavljeni, je mnogo. Živeti skozi stoletja v okoliščinah, ki jih je naša kulturna in politična zgodovina že nešteto-krat opisovala in risala, pa ohraniti v sebi še ono narodnostno energijo in narodnostno misel, to je veliko in neprimerno več — bodi odkrito povedano — kakor vse za-sluge, ki smo si jih pridobili mi z manifestacijami in živijo-klici po ljubljanskih ulicah, s protesti po knjigah in časopisih, pa magari denimo zraven še persekucije, ki smo jih tupatam morali prenašati sami.

Veliko večji čudež je, da podjetni in brezobzirni nemški živeli ni absorbiral vseh koroških Slovencev, kakor bi bil n. pr. čudež, da bi narodno zelo zavedni ljubljancani, če bi prilika nanesla, peli po ljubljanskih ulicah: Heil dir im Siegeskranz.

Narodnost pa ni fraza, ki jo človek vtelesi z živijo-klici in vriskom, narodnost je srce, vera in trpljenje. In če je kdo dokumentiral to srce, to vero in trpel v trdnem upanju rerum novarum, so to storili oni koroški Slovenci, ki igrajo danes z odprtimi kartami za Jugoslavijo.

Čudna zgodovina je pač tudi čudna vzgojila koroške Slovence. Imeli so pravi-čo trpeti in dolžnost molčati. Iz tega resigniranega molka pa smo mi večkrat čitali narodno indiferenco ter otopenost. Poznali smo jih premalo, zato smo to posebnost koroškega slovenstva nehote taktili z nemščinstvom.

Z veseljem pa spoznavamo ravno v sedanjem času, kako debelo smo se motili. Kljub preganjanju na eni in omalovaževanju na drugi strani so koroški Slovenci v veliki večini ostali zvesti svojemu narodu.

To bi se pa ne bilo zgodilo, če bi bila večina njih moralno pokvarjena, z alkoholom in libertinažo prežeta masa.

LISTEK.

Brata.

Spisala Eliza Orzeszkowa. — Iz poljsčine prevedel Fr. Koblar.

(Dalje.)

Od tega časa je preteklo osemnajst let. Kako preteklo? On edini je vedel in teled sedaj zve o tem njegov rodni brat, ki ga tako dolgo ni videl, da se mu je zdel kakor pozabljen sen iz mladosti, odtedaj, ko je bilo to še dobro in je imel vero, da mora biti dobro.

Pisala sta si jako redko, včasih enkrat na več let; eden bi o smrti drugega mogel izvedeti iz časopisov ali slučajno; toda Zenon radi tega ni od Viktora ničesar zahteval. Včasih je mislil nanj z žalostjo, včasih s trpkostjo, ali nikoli z gnevom. Trpkost se je izražala v misli: »Od-solnost in pozabljenost sta dve imeni za leti potem.«

V globini duše si je bil gotov, da je njegov brat veliko boljše kakor drugi ljudje; predosem zato, ker mu je bil najbližji izmed vseh ljudi. V primeri z njim je bila cela žena zanj nova znanja. Spoznana in vzljubljena precej daleč od tod, ni ničesar vedela, kaj je postalo njegovo detinsko doba in kva mladost. Šele sedaj bo videl

človeka, ki je kakor on sam poznal njegovo mater in plakal za njegovim očetom, kateremu bo v vsakem kotu Zapolanke mogel reči: Ali se spominjaš? Skupno ubojanje spominov se je zdelo močen, velik vokal njemu, ki je ljubil spomine. Poleg tega, moj Bože, bo prebil dva dni s človeškim duhom, ki je enak njemu, gotovo še višji; mogel bo iskati sveta v osebnih in splošnih zadevah, dosita se bo nagovoril z njim o oddaljenih stvareh, visokih, za človeka najvažnejših, o katerih je vedno samo mislil, mislil, mislil čisto sam.

Končno po dolgih letih odpre pred nekom dušo do dna in povedal mu bo lahko: »Vidiš, kaj sem pretrpel, čem usem se odrekel in česa nisem mogel dovršiti; kaj me veseli, kaj me boli, me duši in žalosti.« Končno se široko oddahne pri močnem in sočutnem srcu, ki mu bo mogel brez obotavljanja in pomislekov zaupati vse, kar je bilo v bratekem srcu.

Nista imela drugega rodnega sorodstva niti drugih bližnjih sorodnikov; na cellem svetu sta bila drug drugemu najbližja po krvi in po duhu, nedvomno tudi po duhu, kajti Zenon Hornicz se je spominjal velike duševne izobrazbe bratove in njegovega prisrčnega občevanja z ljudmi.

Viktor je bil človek zelo visokega razuma, dostojen in dober, o tem ni bilo mogoče imeti najmanjšega dvoma. Da je po nekaj mesecih ni takoj, čez par let pa sploh ni več odgovarjal na njegova pisma,

da že osemnajst let ni obiskal Zapolanke — kaj je moglo to dokazati? Samo da ima v svojem zavodu ogromno dela, vrtnec svetnih zadev, mogoče tudi rodbinske skrbi, kajti Viktor se je bil precej mlad oženil, imel je hčerko, pred nekaj leti je ovdovel, o čemer ga je v malem pismu obvestil; pismo je bilo sicer kratko, toda polno žalosti. Tudi on je moral v tem dolgem času mnogo pretrpeti in se čisto v obupnih in težkih mislih sklanjati nad prepadi življenja. Tako mehka srca, kot je njegovo, so zadostna hrana vsem rilcem in puščicam v življenju. In Viktor je imel mehko srce. Zenon se je dobro spominjal stranskega žalovanja radi izgube očeta in kako lahko, na prijateljski način sta napravila dogovor radi imetja. Sedaj, pri prvi prilichnosti — pride... Dobri, dostojni, razumni človek in — brat, rodni brat po krvi in po duhu!

Zenon je sedel na pobočju grička pred priljubljeno pokrajino in svobodno razmišljal. V njegovi domislji je bratova postava, ki je še davno ni videl, vasko minuto postajala večja, lepša in ljubša. Dva dneva, ki jih bo z njim preživel, sta začela tudi v daljno prihodnost sipati žarke najlepših nad. Sedaj, ko se zopet vidita in spoznata, kaj sta drug drugemu, se nikdar več na tako dolgo ne razstaneta. Njuna pisemska zveza bo odsedaj odvijena; enkrat se eden, potem drugi poda na pot, da obišče brata, sedaj bi mu bilo dozirne-

ati kake žrtve. Od sedaj naprej ne bo on, Zenon Hornicz več samotna, molčeča duša, iz srca vrže otožnost, ki mu je pred davnim časom padla na dno kakor železna utež na tehnični. Nasprotno, ko včasih pojde k bratu, gre v široki svet, vidi in sliši to, česar se ni nikoli nadejal, odnese se rje, poveseši se, življenje mu oživi... Dvignil se je z mahu, kjer je sedel opirajoč se na deblo požaganega drevesa in se z živim korakom in veselega obraza podal proti domu.

II.

Ravno ob tisti uri, ob kateri so Horniczovi prejšnjega dne obedovali v vrtcu, zastrujenem s kislostjo in mračnostjo, pri ravno isti mizi je vladala govorica oživljenih in veselejših glasov. Zenon Hornicz bi bil v tem mogel najti predmet razmišljanja o koreninah življenja, ki so vedno najbolj zanimale njegovo dušo, predvsem pa bi razmišljal nad izpremenljivostjo vsega v življenju. Toda on sedaj nad ničemer ni razmišljal, kajti izmed vseh notranjih občutij sta bivali v njem samo radost in občutljivost, od vseh duševnih pogled, za katerega tudi ni bilo v tem trenutku ničesar razen brata. Ravnozar ga je bil pripeljal s kolodvoza in prave naravnosti z bratke ga je popeljal k obedu. Ugovorov Viktorjevih, da bi se pokazal da-mama v zaprtašeni počni obliki, niti slišati ni hotel; glasno in prisrčno se jim je

Kljub zmagu, ki je iz Celovca in iz njegovega severnega zaledja bruhal strupeno, z alkoholom in spolnostjo nasičeno sapo proti Karavankam, št. Vidu, proti Velikovu in Vrbskemu jezeru, se je naš človek v dveh tretjinah ohranil zdrav in zvest svoji materi, svoji gnajnici in svojemu jezeru.

Mnogo je ostalo čistih, pa ne vsi. Tu pa se začne ono žalostno poglavje, o katerem je težko pisati, ono dejanje kulturne drame, ki se igra povsodi, kjer se dotikata dve narodnosti: denacionalizacija.

Raznaroduje pa lahko oni, ki ima politično premoč in to so bili v našem slučaju Nemci. Možno je pa tako narodnostno metamorfoziranje le tam, kjer pasivna stran nima dovolj lastne moči in sile, da se mu upre. Energijo, odpor in moralno moč pa človek izgubi najlažje, če se vda alkoholu in drugim sorodnim deževom, ki upropastijo polagoma nele poedince, ampak družine, občine in okraje. In če ni odpora in rešitve od nikar, gre ta proces dalje in preide v gnitje ter popoln razkroj.

Ni sicer mogoče reči, kaj je prvotno, ali narodna mlačnost, renegatstvo in orientacija v nasprotnem narodnem smislu, ali alkoholizem, spolne zablode in obča duševna prapalost. In s takimi sredstvi, ki vozijo gnoj na razmarodovno njivo, Nemci niso štedili: Pijanci in propalice so od kraja nemčurji. Zavožena in zadolžena posestva so last zapitih kameleonov. Statistika, priobčena v št. 170 »Freie Stimmen«, z dne 29. julija t. l. kaže, da se na Koroškem popije za šlezijo največ žganja (7,5 l na glavo in leto) med vsemi bivšimi avstrijskimi deželami. In ves ta alkohol je tekkel kot voda na nemški mlin in teče posebno sedaj — ko gre za glasovanje.

Mi imamo, hvala Bogu, svojih glasov dovolj, in plebiscit bo pokazal, da imam prav.

Vidi se torej dvoje: Npravo ohranjeni človek je ostal tudi narodno ohranjen, npravo propali so se potujčili. Zato lahko rečemo: na Koroškem je zdrava narodnost isto kot zdrava morala. In ljudi, ki so v verskonaravnem in narodnem oziru še nedotaknjeni, imamo na Koroškem toliko, da se nam ni treba čisto nič bati za plebiscit.

Peter Klemen.

Vojno posojilo.

Pripravlja se rešitev vprašanja o vojnem posojilu. Na mestu je torej razmišljanje, kako se urejuje ta stvar drugod in kakšno bi se naj uredila pri nas.

Izprva od nekaterih strani priporočani ukrep, da se naj vojnemu posojilu kratkoročno odredi veljavnost, se zdaj ne zastopa več, radi česar o tem ne govorim.

Čitali smo, kako postopata Avstrija in Čehoslovaška v tej zadevi. Avstrija priznava vojno posojilo v polnem obsegu. V Čehoslovaški zadeva menda še ni definitivno rešena. Proti prvotnemu namenu, da se naj nadoletnikom in zavodom prizna 65%, vsem drugim (zasebnikom) pa 50%, se je vnel hud odpor posebno od strani Nemcev. V novejši dobi se pa množe glasovi tudi od češke strani, da naj se prizna vojno posojilo popolnoma.

Kako pa postopa Jugoslavija?

Kratek odgovor: V smislu zakonov in pravičnosti za vse. Vsako posojilo se mora vrniti; kdor tega ne stori, ravna nepošteno. Tisti, ki so podpisali vojno posojilo, niso dali svojega denarja kakemu prazne-

mejal, meneč, da njegova žena in njena sestra nista dami temveč ženski, povrh še vaščanki, ki ne poznata svetovne etike.

Toda nimam še časti, da bi poznal tvojo ženo in njeno sestro, in da se jima prvič pokažem na tak neslučajen način...

Ni končal začete stavka, ko je bil že prav s premočjo potegnjen v sobo, kjer se je znašel opričo Sabine, vse prestrašene, da so ji drgetale roke in sprično resne, toda prijazne Rozalije. Angelica in Kazimirček sta, malo preoblečena za stričev prihod, stala za materjo in teto. Viktor je poljubil ohema ženskama roko in izrazil svojo radost, da ju pozna, stisnil z veliko pričetnostjo tudi roko otrokoma in ju pozdravil, za trenutek postal s svojim pogledom na Sabininih očeh, ki so begale v bojazljivosti in na lepem Rozalijinem status; povedal je še par vpludnih besed, ljubezljivih, gladko tekočih in koj nato so vsi sedli k mizi.

Za vsakogar, ki ni poznal obeh bratov, je bilo neverjetno to, da je bil Viktor starejši ko Zenon, kajti videti je bil mlajši dobrih deset let. Bil je kostanjevih las, srednje rasti, v početku male odebelelosti, a mladih in elastičnih kretanj. Čelo je imel belo in odprto, lica čvrsta, brke elegantno zavite nad močnimi ustnicami, oči svetle, lepe, bistre in vesele. Govoril je gladko, lahko; kazal je veliko razumevanje za najrazličnejše zadeve, pogovore in slučajnosti. Obleka, v kateri se ni hotel pokazati damama — v resnici se je bila med potjo malo oprasila — je izživala z izbornim blagom in finim krojem.

mu imenu »Avstrija«, ampak državi Avstriji, ki je imela poleg dolgov tudi lep imetak, kateri se je ob njenem razpadu razdelil med različne države. Z zgolj juridičnega stališča ne more biti dvoma, da morajo države, ki so prevzele premoženje bivše Avstrije, prevzeti tudi primeren del vojnega posojila. Koliko, to je stvar posebnega računa.

Nobena država ni opravičena, da bi samolastno, poljubno določevala, koliko hoče plačati. Država nima pravice, kratko določati, da plača le polovico vojnega posojila, ali da nekaterim upnikom daje 50, drugim 65 odstotkov. To bi bilo suho, samovoljno, ne pa zakonito postopanje, ki se državni upravi, katera bi naj bila državljani v zvezi z popolnostjo, nikdar ne spodobil. Seveda tudi v slučaju, da se plača načeloma celo vojno posojilo, ne bo dobil dajalec vojnega posojila odškodnine brez izgube; moral bo pri nas in drugod iz svojega toliko plačati ali si dati pri izplačilu vojnega posojila odtegniti, kolikor bo po svojem premoženju moral prispevati, da se vojno posojilo plača.

V poplačanje vojnega posojila mora prispevati vsak državljani po močeh svoje ga imetka; tisti, ki je imel vojne imovinske koristi s primerno več odstotki. Kajti če se ne bi bili našli državljani, ki so prostovoljno — ta prostovoljnost je dobro znana! — dali posojilo, bi si ga pač bila država enostavno vzela in sicer od vsakega državljanca po njegovem premoženju. Tako se naj zgodi tudi zdaj. Na noben način ne sme priti do tega, da bi s pomočjo vojnega posojila obogatili ljudje obdržali pridobljeno bogastvo, a posojilodajalci, ki so jim kakorkoli prisiljeni k bogastvu pripomogli, pa da bi svoj denar izgubili.

Način poplačanja vojnega posojila zatore se vrediti tako, da bo po možnosti malo občutljivo za državljane. Doba vrnitve zamore se določiti na mnogo let, 50 ali še več. Vsako leto plačajo se naj (znižane) obresti in nekaj glavnice; obligacije, ki bi prišle na izplačilo, določile bi se z žrebanjem. Stvar bi se dala vrediti tako, da bi se obligacije vojnega posojila porabljale kot državno posojilo. Tozadevne podrobnosti pa ne spadajo več v okvir teh vrst.

Dr. Jos. Kronvogel.

Kraljevina SHS.

Vladna kriza.

LDU Zagreb, 6. avgusta. Današnje »Narodno delo« prinaša iz Belgrade nastopne informacije o krizi: V dobro poučenih političnih krogih se govori, da se na demokratski strani opaža neko popuščenje, ker je del demokratskih politikov proti temu, da se razbije koncentracija. Javnost zahteva, da se izvedejo volitve za konstituanto. Govori se, da bo na tem stališču prišlo do zblizanja tudi v agrarnem vprašanju. Demokraci zahtevajo, da iz bodoče koncentracije izločijo dr. Ninčiča. V splošnem vlada optimistično razpoloženje in se misli, da bi do jutri popoldne moglo priti do reaktivacije starega kabineta. Po vsej priliki izostaneta iz nove vlade ministra Protić in Davidović. Namesto Protića stopi v vlado dr. Laza Marković, a namesto Davidovića Drašković. Ako pride do sporazuma glede koncentracije, se bo takoj sestalo narodno predstavništvo, da nadaljuje svoje delo. Seje ne bodo prekinjene niti radi občinskih volitev v Srbiji. Imele bodo namen pospe-

Posebna je bila prav tako zvočnost njegovega glasu, polnega sladkosti, simpatične topline, kar je odsevalo tudi iz njegovih pogledov in usmevov.

Sedel je k mizi, si s servieto zastrl obleko in s tekotom zajemal juho, ki se je Marijani izbornu posrečilo; pri tem je pripovedoval različne dogodke s svoje precej dolge poti tako zanimivo in često zabavno, da se je celo Sabina nehala bati neznanega človeka in nehala skrbeti za vrednost jedi ter ga z zanimanjem in prijetnostjo poslušala.

Zenon je pri vsaki količini smešni besedi bratovi čisto naivno in prav kakor otrok butal v glasen smeh; a imel je to posebnost, da so njegove oči v dnu postajale otožne, pa naj se je tudi smejal odkrito in glasno. Nalival je gostu v kupico in kelih piva in vina, ki ga je bil danes nanaglo pripeljal s seboj iz mesta, spodbujal ga je, naj je in pije, se podomače sklanjal k njemu in mu gledal v oči.

Za ta trud, ki je bil za brata poseben, mrzličen, se Viktor v resnici ni zanimal; jedel je veliko, pil malo, pripovedoval, smejal se, gledal pa je največ na Rozalijo in najbolj pogosto napeljeval pogovor z njo. Tudi ona je zvrčala največ govorenja na gosta, kajti Sabina, že navadno malobesedna, je spriču nepoznanega človeka molčala ko riba. Zenon je bil preveč iz sebe, da bi bil zmožen za primeren razgovor; Pavle, ki je bil danes pri mizi, je bil ves radoveden, toda tudi zmešan; otroka sta samoposebi umevno molčala; oči sta imela ko v mavrico uprti v novega strica.

(Dalie.)

šiti razprave o volivnem redu, tako da bi že koncem oktobra prišlo do volitev za konstituanto.

LDU Zagreb, 6. avgusta. »Riječ« poroča iz Belgrade, da je minister za finance Stojanović v svoji včerajšnji avdijenci pri regentu razložil zle posledice kabinete krize in škodo, ki jo trpita država in narod vsled tega. Priporočal je, da regent uporabi svojo avtoriteto, da pride čim prej do sporazuma. Enako je minister Davidović obvestil regenta o sedanjem poteku razprav glede razvoja krize. Dr. Ninčič je v razgovoru z dr. Vesničem posredoval glede rešitve agrarnega vprašanja.

Prometna konferenca v Mariboru.

LDU Maribor, 6. avgusta. Včeraj dopoldne se je tukaj pričela prometna konferenca za ureditev prehodnega prometa iz Jugoslavije v Nemško Avstrijo in obratno. Konferenci prisostvuje kot zastopnik belgrajskega ministrstva saobračaja sekcijiski načelnik Deroko, kot zastopnik nemško-avstrijskega državnega urada za promet ministerialni svetnik dr. Constantin. Posvetovanja se udeležijo razen raznih strokovnjakov tudi še zastopniki deželnih vlad za Slovenijo in Koroško. Sekcijski svetnik Deroko je pozdravil navzočne v imenu kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, na čijo iniciativo se je sezvala skupščina strokovnjakov obeh vlad. Izjavil je, da je glavni namen konference, skleniti sporazum glede ureditve medsebojnih odnosov v izvajanju skupne službe na občinah postajah in je poudarjal, da mora konferenca zaznamovati one prehodne točke, kjer prehajajo železniške linije iz enega teritorija na drugi in ki jih smatrajo za enkrat za obmejne postaje. Nato je otvoril sejo in predlagal, naj se konferenca razdeli v primerne pododseke, in sicer: v odsek za prometne zadeve, transportno in komercialno službo, vozovno službo, carina in pošta, javna varnost in sanitetna služba. Posamezni odseki so se konstituirali že tekom dopoldneva. Tekom popoldneva so se pogajanja nadaljevala. V prvi vrsti je šlo za to, da se najde modus vivendi za prehodno službo na Koroškem, kjer je nastal vsled zahteve plebiscitne komisije glede odstranitve demarkacijske črte nov, dosedaj še nerazjasnjen položaj.

Za opustošene kraje.

LDU Belgrad, 6. avgusta. (Uradno.) Minister za finance g. Kosta Stojanović je na predlog ministra za notranje stvari Ljube Davidovića odobril potrebne kredite za obnovo porušeni poslopj v smislu sklepa ministrskega sveta za pomoč prebivalstvu v okrožjih topliškem, niškem, pirotkem, vranjskem in kruševaskem, ter v mestih Bitolju in Skoplju. Z ozirom na veliko potrebo, da se čimprej tem krajem pomaga, je minister za finance ukrenil nujne odredbe, da se razdelitev te državne pomoči izvrši čim hitreje in pravičnejše. V tem smislu je odredil, da se ustanovi posebna komisija in izdelata potrebni poslovniki. Člani komisije bodo odpotovali na svoja mesta takoj in se bodo dela pričela že z 10. avgustom.

Poljska.

LDU Dunaj, 5. avgusta. (DunKU) Po vesteh listov iz Moravske Ostrave poročajo tja iz Varšave, da je poljska vlada po zasljanju poročila članov poljske delegacije za premirje načeloma sklenila, da je pripravljena, sprejeti predlog sovjetske vlade za pričetek mirovnih pogajanj in odpotati v to svrhu svojo delegacijo v Minsk, ako ugotovi sovjetska vlada zahtevi po jamstvu za nemoteno brzojavno in telefonsko obveščanje med poljsko mirovno delegacijo in poljsko vlado. Mirovna delegacija bo nemudoma odpotovala v Minsk, kakor hitro bo dospel na poljsko noto zadovoljiv odgovor.

LDU Poznanj, 6. avgusta. (DunKU. — Brezlično.) Frontno poročilo z dne 5. t. m. navaja: Med Drohiczyom in Brestom litovskim je bil vsled našega protinapada sovražnik včeraj vržen na desni breg Buga. Boj je bil zelo besen. Vzhodno od Brodyja boj še vedno traja. Brody so našli popolnoma izropan. Poljskemu odposlaniku v Baranovičih je bilo sporočeno, da bi se ruska vlada zadovoljila, ako bi se novo pooblastilo, potrebno za sklep miru, sporočilo neposredno brezličnim potom iz Varšave, nakar bi se brez odlašanja pričela mirovna pogajanja. Pismeno pooblastilo bi se naknadno poslalo s posebnim selom. Poljski odposlanec je kljub temu odpotoval nazaj v Varšavo.

LDU Amsterdam, 4. avgusta. (DunKU. — Wolff) »Times« javljajo iz Varšave od dne 4. t. m.: Poljska vlada ni pripravljena pričeti pogajanja z boljševiki, če se pogajanj ne udeležijo tudi Francozi in Angličji.

Anglija.

Pogajanja z Rusijo.

LDU London, 4. avgusta. (DunKU. — Reuter.) Krasin, Kamenec in drugi člani

ruske sovjetske delegacije so bili danes pri Lloyd Georgeu. Lloyd George in Bonar Law sta delegacijo sprejela. Razgovor se je nanašal na boljševiško prodiranje proti Poljski, ki se nadaljuje kljub proglasitvi pogajanja za premirje. Reuterjev urad poroča nadalje, da se londonska konferenca ne bo vršila, ako bo sovjetska vlada vztrajala pri svoji zahtevi, da se naj da poljskim zastopnikom pooblastilo ne le za sklepanje premirja, temveč tudi za sklepanje miru.

Češko-slovaška.

Agitacije na Slovaškem.

LDU Bratislava, 5. avgusta. Češko-slovaški tiskovni urad poroča: Na Slovaškem vrše inozemski agitatorji sistematično agitacijo proti integriteti češkoslovaške republike. Tako vodi posebno agitacijsko pisarno oficijelno mažarsko poslaništvo na Dunaju. Deluje se pod krinko komunizma. Te dni je bil aretiran komisar zunanega slovaškega urada Jan Vavrica, ki je priznal, da je bil najet od ministrskega tajnika Kabrowskega, da bi delal za ministrstvo za narodne manjšine in ministra Bleyerja. Posredoval je med mažarsko in poljsko vlado v Tešinu. Sodeloval je pri mažarsko-poljskem vojaškem načrtu za poljsko-mažarsko ofenzivo preko prelaza Jablonkova in ozemlje pri Lučencu. V Zakopanih naj bi se ustanovila nova vlada za Slovaško. Ta načrt je bil izdelan pod nadzorstvom Daszynskega ter odobren v Parizu. Vavrica je bil po zaslišanju izročen divizijskemu sodišču, ker je osumljen vohunstva in veleizdaje.

LDU Praga, 6. avgusta. (ČTU) »Brat-slavsky Dennik« poroča, da so bili v Trnavi na Slovaškem izgređi, ki so nastali radi agitacije proti vojaškim naborom.

LDU Praga, 6. avgusta. (ČTU) Odpor in agitacija Nemcev in komunistov v češkoslovaški republiki proti vojaškim naborom znatno pojenjuje.

Avstrijska republika.

Ponarejanje valut.

LDU Dunaj, 6. avgusta. (DunKU.) — Listi poročajo, da so radi ponarejanja valut in tihopapstva dragih kamnov v inozemstvo aretirali člani popolnoma trgovsko organizirane družbe, ki je imela svoj glavni sedež na Dunaju. Nekateri člani te družbe so bili svojčas zaposleni pri italijanski misiji na Dunaju ter so se protipostavno posluževali potnih listin izza njihovega poslovanja pri italijanski misiji. Zakrivali so tudi ponarejanje raznih drugih listin. Aretacije so se izvršile sporazumno z italijansko misijo.

Razna poročila.

Bojkot proti Mažarski ukinjen.

LDU Dunaj, 6. avgusta. (DunKU.) — »Arbeiter Zeitung« poroča, da je prešla strokovna komisija od tajništva mednarodne strokovne zveze v Amsterdamu na stopno brzojavko: Akoravno je položaj na Ogrskem še nezadovoljiv, je vodstvo mednarodne strokovne zveze na podlagi splošnega položaja sklenilo, da ukine bojkot z 8. avgustom. Prosi, da se z ozirom na to ukrepejo primerne odredbe. Podrobna poročila slede v manifestu.

Albanski dogovor ratificiran.

LDU Milan, 5. avgusta. (Dun. KU) »Corriere della sera« javlja, da je italijanski ministrski svet včeraj ratificiral italijansko-albanski dogovor glede Valone.

Finsko-ruska pogajanja.

LDU Pariz, 5. avgusta. (Dun. KU) Agence Havas poroča, da je doznal »Daily Express« iz Dorpata, da so se finsko-ruska pogajanja o gospodarskih vprašanjih zopet pričela.

Socialistični kongres.

LDU Berlin, 6. avgusta. (DunKU.) »Vorwärts« poroča, da je socialistični kongres sprejel soglasno nastopno resolucijo: »Z ozirom na gospodarsko osiromašenje, kakor tudi na lakoto in trpljenje, ki vlada tukaj, zahtevamo nujno od vlad, ki pridejo v poštev, da ukrenejo potrebne odredbe v svrhu oživiljenja industrije in pospeševanja iste v deželah, ki so bile prizadete od vojne. V nadaljnjem pogledu na potrebe Srednje Evrope v zadevi gnojil in krmil, zlasti oljčnih tropin, ki jih ima Anglija v veliki množini, zahteva kongres, naj ukrene angleška vlada potrebne korake, da se preskrbe izstradane dežele s temi produkti in tako dvigne poljedelska produkcija ter zmanjšajo nadaljnje nepotrebne izgube človeških življenj radi nezadostne prehrane. Z ozirom na to, da je Amerika podarila Nemčiji 100.000 mlečnih krav s potrebnimi krmili in ker je transport istih radi pomanjkanja ladij onemogočen, zahteva kongres od angleške vlade olajšave za izvršitev teh transportov, ki so določeni za rešitev otrok, ki bodo v nasprotnem primeru v prihodnji zimi radi posledic nomrli.

Napad na španskega guvernerja.

LDU Madrid, 5. avgusta. (DunKU) Na blivšega barcelonskega guvernerja Lacorteja so streljali, ko se je s sprehoda pripeljal v predmestje Barcelone. On in njegova soproga sta težko obostreljena, njegova svakinja pa je bila ubita.

Politične novice.

Sokolska kultura na Bledu. Prejeff smo: Sokoli so se po dolgem času zopet enkrat izkazali. Na vzgojo so menda hoteli imeti v Jugoslaviji monopol. Po geslu: »Bodi moj brat, če ne te ubijem«, kaj ne, bratci, ste nadaljevali započeto vzgojo, teror na teror ste izvajali. Tako daleč vas je privedla vzgoja za parado! Lepi prizori so se odigrali pri Grajski kopeli in zvečer po jezeru. Za Orle ni bilo čolnov. Ponujali so jih Sokolom in sokolsko mislečim zastoj, samo da jih Orli ne dobe. Otroke so naščuvali, da so zlezli na streho in žvižgali ter kričali »čuki«. Svobodomiselnici so se vedno poznali svobodo samo zase. Da bi bili tedaj Sokoli na našem mestu ta bi se jih kopalo oblečenih. Takega početja je bilo sram nekega Sokola samega. Povabil je fanta Orliča in ga brezplačno vozil po jezeru in pri slovesu mu dejal: »Pojdi k Orlom in jim povej, da nismo vsi Sokoli taki!« Na Bledu je bila to pač edina častna izjema!

Vaše delo, Sokoli, so razlagali in razsekali mlaji. Bodite zadovoljni, saj so mi-li naši gostje vzeli ta spomin s sabo, da postavijo v izložbeno okna sliko vašega dela na polju izobrazbe, tiste izobrazbe, s katero se ponašate, da imate nanjo patent. Zgražali so se nad početjem letoviščarji sami. Neka gospa je prišla mimo in rekla: Zakaj tako od daleč? Kako morete ohraniti mirno kri, idite bližje in jih potunkajte v jezero! Zapeli smo Orlovsko himno in odšli. Zeleni od jeze so žvižgali in tulili Sokoliči, ta up in nada njihova. »Dobro, da se jim žolč ne razlije« je reklo gorensko dekle. Kot smo slišali, je blejski Sokol napovedal vojsko vsem državam in kot država v državi je započel pravo ofenzivo zvečer na jezeru. Žvižgali in tulili so, ko je pevsko društvo iz Gorij prepevalo narodne himne, škropili so in se zaletavali v čolne. Dobro so vas spoznali naši gostje, in verjeli so nam, ko smo jim pravili, da so to tisti, ki so nam podirali in bskrunjevali znamenja. Lep evangelij jim oznanjaš, »Domovina«, tisti časopis, ki stre-mi za napredkom. Tu se naglej uspeha, tu plodu svoje setve! Zalostno pa resnično! Sami najeti od verižnikov in veleveržnikov, so nas začeli titulirati z »berači«. Odgovor, ki veliko pove! Živel sokolstvo!

K blejski noči še tole: Da je bila cela sramotna prireditev organizirana, bodo zopet tajili. V terek, ko so naši gostje obiskali Bled, takrat so Sokoli odvrgli popolnoma svoje plašče in s tem trenutkom so se pokazali »vredni bratje in sestre« blejskega sokola v luči, ki jih je vrgla na najnižjo stopinjo kulture. Tajili bodo, izgovarjali se na pobaline, neodgovorne elemente. Konstatiramo pa da so bili skoraj sami člani in članice Sokola. Evo vam sli-čice iz mesta, kjer se družijo Sava Bohinjka z Dolinko, ki osvetljuje pripravljanje na »prireditve«: Črez trg korakajo modrujoč voditelji tukajšnjih, vredni bratje blejskih sokolov. In povzdignil je glas gotov »dohtar« in vzdihnil preroško: »ne bo jim svetilo.« Svetila so se mu lica, zmagonosno je pomežikal kimajočim bratom. — »Danes se bomo vozili — gratis, v grajski kopeli ne dobi noben čuk čolna« — tako je modro povedal član te odlične družbe »konzertistov«. Vprašamo: Ni li to barbarstvo organizirano? G. Kenda, lastnik »Grajskih kopeli«, kdo je tisti magnat, ki je bil tako velikodušen in je izposloval ti-sti »gratis«? Kdo je odgovoren za izziva-nje, sramotenje, ki so ga uprizorjali člani Sokola? — Pa je le svetilo in vse divja-nje blejske najete in plačane drhali ni po-gasilo številnih kresov in veličastno raz-svetljuje na jezeru. Imena junakov in ju-nakinj pa že še objavimo javnosti in pri-stojni oblasti.

Žvižgi in drugo. Pišejo nam: Ko je blejskim razgrajčem nekdo iz čolna, v katerem so sedeli Amerikanci in nekaj Čehov, očital italijanske generale na praškem zletu, je dobil krasen odgovor: »So že fejš, k vam pa ne marajo priti, ker ste črni.« Na tem čolnu so se zlasti delale od strani Čehov našemu regentu velike ovacije; toda na klice: »Živel regent Alek-sander!« žvižgi niso ponehali, kakor tudi niso ponehali, če se je pela ali svirala »Lepa naša domovina.« »Kje dom je moj« in druge himne. Učiteljica — Čehinja se je sklonjena čez čoln igrala z vodo. Mimo pride čoln Sokolov in eden izmed veslačev jo z vso silo udari z veslom po roki. Abiturijent Marolt pa je dobil toliko gnojnice na nov klobuk in novo obleko, da je klobuk popolnoma zanič, obleka pa se bo tudi le s težavo osnažila. Mesto, da bi se »Narod« spodikal nad »Valen-tinom« Slomškom, naj se rajši spomni sokolske vzgoje.

Blejski Sokol se je v »Slov. Naro-du« oglasil in sicer tako, kakor smo pričakovali. Sokol izjavlja, da »ne more biti odgovoren zato, ako domačini in letoviščarji Orlov niso pozdravljali.« Dalje zahteva imen. Kakor vsa svobodomiselnost, tako tudi Sokol nima poguma, da bi pri-znal dejanja, katera je imel pogum izvršiti. Skriva se za one »domačine in letoviščar-je, ki niso Orla pozdravljali.« medtem ko mi govorimo o onih Sokolih, ki so izžviž-gali Lepo našo domovino in marseljezo, ki so divjali po jezeru in na neštete načine žalili tuje goste! In kar se imen tiče, naj bo Sokol potolažen! Prišla bodo na dan in junaki blejski Sokol naj jih potem odli-kuje za hrabrost!

Svobodomiselnost časopisje molči o blejskih dogodkih, kakor bi bilo v tej pas-ji vročini zmrznilo. Še bolj značilno, ka-kor blejsko divjaštvo samo, je molčanje glasil svobodomiselnega javnega mnenja, ki nima poguma, da bi svojim pristašem povedalo resnico, in ne toliko čuta za do-stojnost, da bi dalo žaljenim gostom zado-ščenja. Da se svobodomiselnost javnost ne drzne upreti tolovajstvu, je žalostnejše, nego da so se oni sramotni dogodki zgo-dili. Ko je česko sokolstvo počenjalo ne-umnosti na Slovaškem in prevrnilo Mari-jino soho, so se oglasili tudi svobodomi-selni listi češki in so svarili divjake. To je dokaz, da je tam v javnosti še vedno ne-kaj čuta za pravnot in dostojnost. Sloven-ci smo pa tako srečni, da imamo namesto viteškega mišljenja »Slovenski Narod«, namesto dostojnosti »Jugoslavijo« in na-mesto olike »Napreje«.

V dobri šoli. »Napreje« poroča o iz-letu orlovskih gostov na Bled s temi-le besedami: »Klerikalna maškerada. V to-rek, dne 3. avgusta so klerikalci pripeljali na Bled svoje backe in ovčice. Toda njho-va pobožna želja, da bo izletnikov toliko, da se bo vse trlo, se jim ni izpolnila. Šte-vilo vseh izletnikov ni doseglo niti tisoč. Zastave bi tudi lahko naštel na prste. Za-služili so čolnarji in razni kramarji, ki so prinesli sadja in kruha na prodaj. Vse je bilo zelo drago.« O ostudnih surovostih, hi so jih izvršili duševni sorodniki njego-vega dopisnika, ne ve »Napreje« ničesar po-vedati. Vidi se mu, da je bil v dobri šoli judovske borzije. Žurnalistike, v isti šoli, kjer se je v sosedni sobi njegov krušni oče g. Kristan učil narodnega gospodarstva. Kaj se meni »Napreje« za to, v kakšno de-lavsko korist bi moglo biti, če delavski list podpira divjaštva liberalnega Sokola! On piše, kakor se je pri liberalnih borzi-jancih učil. Kaj se »Napreje« meni, da blati delavstvo, ko ga spravlja v zvezo z gnojni-co, ki so jo na Bledu zlivali liberalci! On hoče rešiti g. Kristana, spravi ga na varno ogroženo naraščanje njegovega imetja; po-tem rad umrje.

Napori socialpatriotov. Ne mine dan, da bi »Napreje«, ki je g. Kristanu še zvest in mu bo ostal zvest, dokler ga bo vzdrževal, ne aprilal ali v člankih ali v noticah na slovenski proletarijat, naj se vendar zopet vrne v naročje g. Kristana, ki ga hoče prižeti na svoje ljubeče srce. Volje ima »Napreje« mnogo, da bi dejanje ujedinenja izvršil, a razlogov malo, ki bi delavca prepričali, da mu je g. Kristan vzor proletarca. O svojih lastnostih, ki bi ga usposabljaše za voditelja delavstva, ve g. Kristan malo mikavnega povedati, a zato govori tem več strahnege o nevar-nosti klerikalizma. Milijonar in trgovec na debelo hoče delavstvu naslikati kap-lana, ki si ne more dati zakrpati čevljev, kot varija kapitalizma, in župnika, ki ni-ma toliko dohodkov na leto, kolikor je g. Kristan v enem mesecu zaslužil, kot sim-bol krivičnega mamona. Delavci že vedo, da ti revolucionarni socialpatriotje ne spadajo v vrste delavstva, čeprav so bili na barikadah, kjer se je vršil boj za dobi-ček, prvi.

Podraženje železniških cen. »Na-preje« piše o podraženju železniških tarif-ov tako: »Klerikalni blagoslov je nova podražitev voznih cen na železnica. Kle-rikalni listi so obljubljali že takrat, ko je postal Korošec minister železnice, da bo Korošec, ker je duhovnik, »požegnaj« železnice tako, da se bomo v »treh mese-cih« vozili po železnica tako, kakor v najmodernejše urejenih vlakih, recimo kakor v Ameriki. No, ker ta »blagoslov« ni uspel, je pa uspel tembolje drug tak blagoslov — namreč podražitev železni-ške tarife, ali z drugimi besedami: po-dražitev vseh življenjskih potrebščin, kar je torej »zasluga« prijateljev revnega ljud-stva, naših klerikalcev.« Kaj tako ne-umnega je še za »Napreje« prekre-pko. Zakaj »Napreje« ne pove svojim bralcem, da imajo železnice pol milijarde deficita in da je dr. Korošec podedoval železniško ministrstvo v razdrapanem stanju po ka-pitalistično-socialistični vladi? Dr. Korošec je napravil na železnica red, kakor dobro vedo tudi socialisti, a deficitov od-čarati ne more. To bi morali storiti vojni dobičkarji s tem, da plačajo davek na vojne dobičke; klerikalci bi dali temu davku svoj blagoslov, čeprav g. Kristan ne mara ne davka na vojni dobiček, ne blagoslova.

Minister dr. Kukovec kot kleri-kalec. Minister za socialno politiko dr. Kukovec je pred časom izdal naredbu, da je pri košnji in žetvi v Bački in Banatu prepovedana raba kosilnih strojev, češ, da bodo imeli delavci več dela. Kdor pozna razmere v Banatu, se mora prijeti za gla-vo in trebuh, ko vidi, kako pojmuje de-mokrat dr. Kukovec rešitev socialnega vprašanja. Seveda so končno tudi Kukov-cu dopovedali njegovi tovariši »napred-njaki«, da se s koso in grabljami v roki vendar ni mogoče ustavljati napredku. Ta stvar je pred nekaj tedni zbudila mnogo hrupa v Banatu in Vojvodini in se je o stvari tudi precej pisalo v hrvatskih listih. Dr. Kukovec se je končno udal, pa je pre-klical naredbu o prepovedi kosilnih stro-jev. Seveda, blamaža je bila precejšnja, pa zato skušajo razni demokratiški listi na Hrvatskem oprati svojega ministra pred ljudskimi močmi. Z namenom, da bi lopili pri tej priliki tudi po SLS, pa jo dosegel »Hrvatski Narod«, glasilo hrvatskih za-jedničarjev, višek, ko je dr. Kukovca »po-črnil«. Pravi namreč, da je naredbu izdal »klerikalni« minister, član ljudske stran-ke, minister dr. Kukovec. Ne moremo drugače, kakor da odklonimo to čast in pustimo dr. Kukovca tam, kjer je.

Ne učinkuje več! Belgrad, 6. avgu-sta. Poslednje dni je bil pri regentu Svetozar Pribičević, ki je pri tej priliki skušal regentu odvzeti Slovence in Hrvate, zla-sti pa je napadel Ljudsko stranko in Na-rodni klub, pri čemer je imenoval njuno politiko neiskreono napram edinstvu na-roda in napram dinastiji. Regent mu je od-govoril: »Po mojem posetu v Zagrebu in Ljubljani take stvari ne učinkujejo več.« Pribičeviću je nato radi iznenadenja za-stala beseda.

»Učiteljski Tovariš« proti učitelj-skim pravicam. Že večkrat smo dokazali, da se ta list bori proti učiteljskim intere-som, ker zastopa koristi ožjega kroga učiteljev, ki jih vežejo osebni interesi, da si priborijo potom učiteljstva upravna mesta v učiteljskih gospodarskih organizacijah ali pa zasedejo razna nadzorniška mesta. Mi-slili smo, da se bo po vselem belgrajskem izletu, kjer je bilo »kao vulkan« in kjer so izbrisali še zadnje sled strokovne učiteljske organizacije, izpremenilo kaj na bolje, toda varali smo se. V štev. 28 ta list tako-le zastopa potrebe svojih ožjih in-teresentov in se bori proti učiteljskim ko-ristim: »V nekaterih okrajnih šolskih sve-tih so predlagali za okrajne šolske nad-zornike uradnike socialnega skrbstva, biv-še učitelje, v enem okraju pa profesorja. Kdor je odšel od učiteljstva v kako drugo kategorijo, ni več učitelj.« — Če bi ne bilo kopito »Učit. Tovariša« tako prozorno ne-umno, potem bi bile njegove besede uva-ževanja vredne, tako pa le vsebujejo po-milovanje. Kaj je res? Dotični uradnik so-cialnega skrbstva je bil več let učitelj in mnogo let vzoren nadzornik ter ima sedaj v rokah mladinsko oskrbo, ki zahteva ve-like požrtvovalnosti, ki je med liberalnimi učitelji redko sejana. Navedeni »profesor« ima le časten naslov in še danes deluje kot strokovni učitelj, ko je prej služboval v vseh kategorijah šol. To učiteljsko glasilo bi tedaj rado napravilo vse pravice učitelj-stva ter mu zaprlo vrata do vsakega na-predovanja. V času, ko se vse učiteljstvo skuša združiti, hoče ta list učiteljstvo raz-cepiti. Najbolje je, če začne delati še sku-pine ravnateljev in učiteljev ter takih, ki so izpiti napravili takoj, in one, ki so en-krat ali dvakrat padli. Potem bo »Tovari-ševa« duhovitost dosegla svoj vrhunec. Najodločneje moramo protestirati, da bi se liberalna učiteljska društva vtikala v šolska imenovanja. Imamo višji šolski svet in poverjenstvo za uk, ki sta edino mero-dajna. Našemu katoliškemu ljudstvu pa kličemo: Čuvaj svoje pravice, da ti jih ne ukrade liberalni učitelj!

Zopet so se našli. Najsi so si bili Nemci in Italijani v stari monarhiji še ta-ko nasprotni: Kadar je bilo treba udariti po Slovanih in posebno po Slovencih, ka-dar je bilo le-tem treba iztrgati kako pravo in jim prizadeti novo krivico, tedaj so se Nemci in Italijani vedno našli v vojni za-vezi. Kaj čuda, da so se v taki zavezi našli tudi sedaj tam, kjer teko njihovi »interesi« vzporedno, kakor odkrito piše »Graz-er Volksblatt«, to je na Koroškem. Ta list se v impertinentno pisanem članku peča z odklonilnim stališčem jugoslovanskega časopisja nasproti italijanskemu članu plebiscitne komisije v Celovcu, princu Borghese. List dela princu, Italiji in celi en-tenti najgloblje poklone in jih zaklinja, naj se ne zmenijo za smešne jugoslovanske ugovore. O princu pravi, da je kazal na»proti Avstriji vedno največjo blagohot-nost in razumevanje za njene težave. Zato mu avstrijski Nemci lahko zaupajo, da bo tudi v koroškem vprašanju »pravično« za-stopal njihove interese, ki teko paralelno z italijanskimi. Prinčeva prizadevanja naj-uspešneje podpira major Carrara, ki je kot načelnik italijanske misije v Mariboru in Gracu z najboljšim uspehom odbijal slovenske nakane. Ako torej italijanski razsodnik v plebiscitni komisiji ni pogodu Slovincem, je toliko bolj dobrodošel av-

strijskim Nemcem — zaključuje »Graz-er Volksblatt«. To je dovolj jasno povedano in le potrjuje, kako prav ima jugoslovansko časopisje, ko odklanja princa Borgheseja kot pristranskega sodnika.

Verska obnova v Rusiji. Luciano Magrini poroča o obupnih gospodarskih in socialnih razmerah v Moskvi in nadaljuje: »Ljudje iščejo utehe v veri. Cerkve so od-prte in mnogo bolj polne nego pred revo-lucijo. Verske ceremonije so vedno obilno obiskane. Pojav verske obnove je tu še ja-čji nego v Petrogradu. Na Tverskaj sem videl, kako je šlo za ikono okoli sto mož in žena odkrite glave. Gledalci, med njimi tudi vojaki, so snemali klobuke in se kri-žali. V dveh letih boljševiške diktature je bilo ubitih 16 škofov in 300 duhovnikov zaradi protirevolucionarne zarote. Mnogo samostanov so zaprli in izpremenili v ječe ali koncentracijske tabore. Pred kratkim so zaprli znameniti samostan Svete Trojice. Relikvije so odprli in razmetali, svete ikone pa prenesli v novi muzej, ki se je v ta namen otvoril v Moskvi. Ko so vojaki odnašali slike iz samostana, je na tisoče žena obkloilo samostan in poizkušalo pre-prečiti odnašanje slik. Vojaki so začeli streljati in nekaj žensk ubili, ostale so se razbežale. Obiskal sem novi muzej, kjer so zbrane zanimive slike starega ruskega bi-zantinskega slikarstva. Najznamenitejše ikone so okrašene s cvetjem in nekaj žena je na kolenih molilo pred njimi.« Vera se ne da zatreti, dokler živi v srcih.

Deschanel bo odstopil. Gotovo je, da bo predsednik francoske republike Descha-nel tekom meseca septembra odstopil. Nje-govo mesto bo zavzel Millerand, za kate-rega se zavzema Poincaré, ki hoče postati sam ministrski predsednik.

Usoda vojnih ujetnikov v Rusiji. Nansen, ki je obiskal tabore vojnih ujetni-kov v Rusiji, je poročal, da je od 200.000 vojnih ujetnikov 150.000 mrtvih ali so jih pa prodali za sužnje buharskemu emirju.

Dnevne novice.

— Cenjenim naročnikom! »Slovenec« se ustavi s prihodnjim torkom vsem, ki smo jih pred enim mesecem s položnicami opozorili na obnove naročnine, pa tega doslej še niso storili. V lastno korist vsa-koogar, ki hoče list redno dalje prejemati, opozarjamo vnovič zamudnike na to dolž-nost naročnikov-plačnikov.

— Československé ministerstvo Ná-rodni Obrany vypsali pravé řádné odvo-dy ročníků 1898, 1899 a 1900. Všichni pří-slušníci českoslovenští síglici v obvodu Deželne vlade za Slovenijo, kteří se naro-dili roku 1898, 1899 a 1900 se vyzývají, aby budiši osobně neb písemně přihlásili svou nynější adresu při konsulátu čsl. republiky v Ljubljani, Breg 8. S adresou bud' tež udá-ny: rok a místo narození, příslušnost, jmé-no rodičů, stav a dokumenty, jež při sobě mají. — Konsulát Československé Repu-bliky v Lublani.

— Na mnoga vprašanja odgovarjamo, da bo večina izletnikov na Črnuče odšla iz Ljubljane peš okoli 7. ure, precejšen del se pa posluži kamniškega vlaka, ki odha-ja s kolodvora v Šiški točno ob 8. uri. Za one, ki se udeležijo skupnega sv. obhajila med mašo, je poskrbljeno tudi za zajutrak.

— Tiskarniškemu osebju so se povi-šale s 1. avgustom plače in sicer kvalifici-ranemu za 15 in pomožnemu za 10 odstot-kov na dosedanje tedenske prejemke.

— Povratek vojnih ujetnikov iz Vlasti-vostoka čez Trst. Te dni pričakujejo v Tr-stu ruski parnik »Nižnji Novgorod« in ja-ponski parnik »Hudson Maru«, katera bo-sta pripeljala 1230 nemško avstrijskih voj-nih ujetnikov. Parniki »Thomas«, »Evelin« in »Amerika« bodo pripeljali te dni 7500 češkoslovanskih legionarjev v Trst.

— Iz Metlike. Krog 7. ure zvečer v sredo 4. avgusta je obiskala Metliko in nje okolico grozna nesreča. Črni oblaki so iz-zvali strašen vihar nad mestom. Razkrival je hiše, ruval dreve s koreninami, preobra-čal kozolce. Med najbolj prizadetimi ob-jekti v mestu je župna cerkev. Vinogradi po Veselici nudijo sliko pravega razdeja-nja. Med viharjem je bil nali v točo. Ven-dar je povzročil vihar večjo škodo nego toča. Po toči sami so najbolj prizadete vasi Želebej, Radoviči, Slamna vas in Gra-brovec. Pridelek, ki je še na polju, je v teh krajih uničen. Vas Drašiči je bila toče ob-varovana, udarila pa je tamkaj strela v rodni dom zatiškega p. priporja Kostelca. Pogorela je hiša in hlev. Na Suhoru je pri-plavila voda dva mrtva dečka-pastirja, ka-tera je nali v prehitel, ko sta bežala z ži-vino domov. Na hrvatski strani je ubil hrast, ki ga je vihar treščil ob tla, par vo-lov. Upi in milijoni so šli po vodi. Da bo žalostna slika še bolj popolna bodi še iz preteklega tedna omenjeno, da je strela ubila tesarja Teropčiča, ko je pripravljaj veselilni prostor za sokolsko prireditve.

— Smrtna nesreča. Na kolodvoru v Zagorju je med 6. in 7. uro jutraj pobira-la žena železniškega kretnika Marija Kurnik premog. Ko je nameravala preko-račiti železniško progo, je prišla med dva premikalna voza in sta ji vozna krožnika

tako stisnila prsni koš, da se je takoj zgrudila mrtva na tla. Pokopali so jo na pokopališču v Zagorju.

— Resno svarilo avtomobilistom. Avtomobilisti so se navadili, da po mestih in vaseh divjajo, kakor da bi bil cel svet njihov. Človek ni varen več življenja pred njimi. Iz vseh krajev, posebno iz Kamnika, dobivamo veliko pritožb proti avtomobilom, ker prenašajo vozi. Avtomobilisti se opozarjajo, naj ne vozijo tako divje, ker velja za nje postavljen predpis, da ne smejo voziti skozi obljudene kraje z večjo brzino, kakor 8 do 10 km na uro.

— Uboj iz narodnega šovinizma. Graški listi poročajo, da so se v Stieblerjevi gostilni v Arvežu prepirali med seboj Nemci in Slovenci. Pri tem je viničar Süsinger zabodel viničarja Ignacija Knaffliča. Süsingerja so zaprli.

— Smrtonosen mušji pik. Gospo Vero Huth v Zagrebu je te dni piliča muha. Kmalu se je pokazalo zastrupljenje krvi in gosa je bila v treh dneh mrlič. Muhe so nevarne prenašalke bacilov in strupov.

— Mlomi. Pri hčeri posestnice Franciški Rebolj v Srednji vasi je bilo vlomljeno. Vlomilec je ukradel Reboljevi blaga in denarja v vrednosti 1100 kron. — Hiša Janca Zupančiča na Jančah stoji blizu hoste. Te dni se je pa vthotapil v hišo neki neznan mož, ki so ga videli postopati okoli, kateri je medtem, ko so delali ljudje na polju, pokradel Zupančičevim blaga in denarja v vrednosti 2730 kron.

— Samomor. Dne 30. julija t. l. se je obesil v Predoslah leta 1884 rojeni samski poljski delavec Anton Cuderman. Samomorilec je bil zelo nasilen in delovno nezmožen človek.

— Sedemurno delo na vseh državnih uradih so uvedli v Avstriji. Uradne ure so od 8. dopoldne do 2. popoldne; sedmo uro odsluži uradnik menjaje v času od 3. do 6. popoldne.

— Čeno sadje v Gradcu. Štajerski sadjarji so zahtevali dovoljenje za izvoz sadja na Dunaj. Dovoljenje so dobili proti temu, da so se obvezali najprej preskrbeti Gradec. Mestu je zagotovljenih mnogo vagonov sadja, ki se prodaja na trgu na drobno po 4 K kilogram ali 1 K 76 vin. v naši valuti. Pri nas je sadje še zmerom od 5 do 16 K kilogram.

Štajerske novice.

š Visok obisk. V ponedeljek so obiskali v Mariboru poverjenika dr. Verstovška in njegovo družino cerkveni knezi: knezoškof mariborski dr. Napotnik, ljubljanski dr. Jeglič, sarajevski dr. Šarič in križevski Niarady. V imenu cerkvenih knezov je govoril knezoškof dr. Napotnik daljši govor, v katerem je povdarjal namen njihovega prihoda v hišo in med družino poverjenikovo. Nato je podelil celi družini blagoslov.

š Narodni tabor. Jugoslovanska Matica in Narodna obrana v Gornji Radgoni sklicujeta na 8. avgusta ob pol 9. pred posojilnico v Gornji Radgoni narodni tabor prebivalstva z Murskega polja, iz Slovenskih gor in Prekmurja. Pred shodom bo manifestacijski obhod po trgu. Na shodu bo govorilo več govornikov, med njimi prof. dr. A. Medved iz Maribora.

š Naši šodi bodo 8. avgusta pri Sv. Lovrencu, pri Marija Reki, v St. Ilju v Slov. Goricah, pri Novi cerkvi v Haložah, v Ribnici na Pohorju; dne 15. avgusta pa v Bočni in v Mozirju. Dekanijski dekliški in ženski shod bo 15. t. m. pri Sv. Treh kraljih v Slov. Goricah. Dne 29. avgusta bo na Oljski gori pri Polzeli velik dekliški in ženski tabor za Savinjsko in Saleško dolino.

š Za katoliški konvikt gimnazije v Murski Soboti se je nabralo ob zlati maši duh. svetnika D. Meška 740 kron.

š Mariborska pukovska okružna komanda se je preselila iz meljske v dravsko vojašnico.

Ljubljanske novice.

lj Dr. Beneš v Ljubljani. V nedeljo pride v Ljubljano češki zunanji minister dr. Beneš v spremstvu jugoslovanskega poslanika v Pragi Ivana Hribarja. Iz Ljubljane se odpelje v Belgrad.

lj Za Koroško. Isti dan, ko priredi društvo »Gospodstviški Zvon« Grafenauerjev večer, to je v soboto 7. avgusta in v nedeljo 8. avg., prirede narodne dame ljubljanske, na čelu jim gospa županja dr. Tavčarjeva in g. dr. Debeljakova cvetlični dan v prid slovenski Koroški. Kakor so se ob zadnjem cvetličnem dnevu hvalevredno žrtvovali posestniki kavarn, vrtarji in šolska podstava, tako pričakujemo tudi tokrat. Vsakdo, ki ima cvetlični vrt, blagovoli poslati v soboto 7. avgusta dopoldne največ ko mogoče cvetlic na magistrat. Tam naj se ob 11. uri tudi zberejo gospodične nabiralke in gospodje spremljevalci; s seboj naj prinesejo po možnosti cvetje in steklenice. Ljubljanska mladina bo takrat pokazala, ali ima tudi ona toliko srca za Koroško, kakor neustrahne dame iz odbora.

lj Seja načelstva K. t. dr. So danes v soboto popoldne ob pol 4. uri.

lj Pevska zveza v Ljubljani. Ljudski dom, prosi vse one, ki so fotografirali pevski zbor zveze pri maši v Mariboru, naj ji pošljejo proti povrnitvi stroškov vsaj po dve sliki za zvezi arhiv.

lj »Ljubljana«. V ponedeljek ob osmih sestanek pevki in pevcev v društvu z važnim razgovorom. Obenem poravnava morebitnih računov z mariborskega izleta.

lj Vsem javnim nameščencem. Uveljavljanje službene pragmatike se vsled vladne krize vedno bolj zavlačuje in je poleg tega vsled posebnega načrta člana glavne kontrole Miljutina Popoviča za do gledno dobo ogroženo. Osrednja vlada neče ničesar slišati o 25% poviški vseh draginjskih in ne samo decembrskih doklad. Javne nameščence hoče vlada oropati pasivne volilne pravice, podražiti jim hoče premož in ponovno zvišati železniške tarife. Napram takemu postopanju bodo javni nameščenci na protestnem shodu, ki se vrši v torek, dne 10. avgusta, ob 20. uri v veliki dvorani hotela »Union« odločno nastopili in od vlade na jasn način zahtevali svoje pravice. Dolžnost zadnjega javnega nameščenca brez razlike političnega naziranja bodi, da se shoda udeleži. Brez enodušnosti ni zmage! — OZJN.

lj Pevski zbor »Slavca« priredi v nedeljo 15. avgusta zvečer koncert na Bledu in v nedeljo 22. avgusta pa v Rogški Slatini. Koncerta se vršita v dvoranah ondotnih zdraviliških domov in obsežata srbske, hrvatske in slovenske umetne in narodne pesmi, med njimi koroške narodne. (K)

lj V svrhu odmere hišne najmarine za leto 1921 in 1922 je podatki do konca avgusta 1920 pri davčni administraciji v Ljubljani običajne napovedi najemniškega donosa, na kar se hišni posestniki v Ljubljani posebno opozarjajo.

lj Motorni čoln na Ljubljani. Prihodnji teden se bo otvoril osebni promet z motornim čolnom med Ljubljano in Vrhniko ter vmesnimi postajališči. Čoln je last strokovnjaka g. Ludovika Železnika, najnovejšega tipa, 9 m dolg, 2 m širok, 1 m globok, in ima 35 konjskih sil močan bencinmotor ter prevozi naložen 25 km na uro. Opremljen je z najpotrebnejšimi rešilnimi pripomočki kakor tudi z rešilnim čolnom ter ima na pokritem krovu prostora za 18 oseb. Da je vožnja z motornim čolnom zelo varna, je dokaz, ker je čoln odlikovan že s šestimi srebrnimi kolajnami. Cena vožnji bo jako nizka, in moremo to podjetje ljubljanskim izletnikom le priporočiti, ker vožnja po Ljubljani k izviru Ljubljanice bo jako interesantna. Vozil bo ob nedeljah in praznikih večkrat na dan, med tednom pa po potrebi. Pristanišče je Trnovski pristan.

lj Mestna zastavljavnica ima tomesečno dražbo decembra 1919 zastavljenih predmetov 12. avgusta popoldne.

lj Produktivna zadruga čevljarjev za Slovenijo, naznanja svojim članom prodajo usnja v ponedeljek, dne 9. avgusta ob 3. uri popoldne. Sp. Šiška 30. (K)

lj Stanovanjska zadruga. Vsi, ki so prizadeti na podlagi stanovanjske naredbe št. 166 in jim je poverjenstvo za socialno skrb zagrozilo z deložiranjem 3. t. m. če ne izpolnijo stavljenih pogojev, so imeli zborovanje v četrti v sejni dvorani mestnega magistrata ljubljanskega. Poročalo se je o stanju zadeve in o zahtevah, na katerih vztraja poverjenstvo za socialno skrb. Nato se je oglašilo takoj 26 udeležnikov, ki so podpisali pristopnice za stanovanjsko zadrugo z deleži, ki znašajo več kot 1 milijon kron. Nato se je vršil ustanovni občni zbor »Stanovanjske zadruge z o. z.« v katerega načelstvo so bili izvoljeni gospodje: Ivan Knez kot načelnik, Ivan Jelačin, kot načelnikov namestnik, R. Korkalj, kot tajnik, Fran Stupica kot blagajnik, dr. Jenko kot odbornik, ter nadzorstvo, čegar člani so gospodje: Alojzij Lilleg, načelnik, E. Hieng, načelnikov namestnik, ter gg. I. Drufovka, Franjo Krapež in Viljem Tönnies. Sklenilo se je pozvati pozvati vseh 37 prizadetih strank, da nemudoma pristopijo k »Stanovanjski zadrugi« ter podpišejo primerno vsoto deležev, nakar bo zadruga takoj začela graditi stanovanjske hiše. Namerava se v slučaju, če se pridobi deležni kapital 5.000.000 K, takoj pričeti z gradbo 3 stanovanjskih hiš z 48 stanovanji, s čemer bodo člani zadruge zadostili vsem zahtevam poverjenstva za socialno skrb in se s tem izognili neprijetni negotovosti, v kateri so dosedaj živeli. Zleti bi bilo, da se čim več zadrugnikov prijavijo, da se uresniči lep načrt in s tem kolikor mogoče mnogo odpomore stanovanjski bedi. Kdor pa ne bode član zadruge, bo pa moral sam prenašati vse posledice. Prijave se sprejemajo v pisarni »Gremija« trgovcev v Ljubljani, Gradišče št. 17-I., kjer je dobili tudi nadaljnje informacije.

lj Opeharjeni ženin. Svoji nevesti Antoniji D. je zaupal trgovec Ivan K. 3950 K denarja, 1050 kron vredno zlato zapestnico in 600 K vreden prstan. Ker pa je izvedel neugodna poročila o predživelju Tončke, je razdril zaroko z njo in zahteval od nje nazaj zaupane stvari. Tončka pa mu ni ničesar vrnila in je izginila.

Najnovejša poročila.

POTEK VLADNE KRIZE.

Belgrad, 6. avgusta. Danes je imel začetni finančni odbor ministrstva sejo, na katerem je imel finančni minister Stojanović ekspozit o gospodarskem stanju države in o izvozu. Odbor je sklenil, da se dovoli svoboden izvoz masti in slanine.

Belgrad, 6. avgusta. Danes dopoldne je bila v ministrskem predsedništvu seja, ki so se je udeležili ministri dr. Vesnić, dr. Ninčič, Davidović in Pribičević. Razpravljalo se je o agrarni reformi in o vprašanju izvoza.

Belgrad, 6. avgusta. Iz parlamentarnih krogov doznavamo, da so odpravljene vse težkoče glede agrarnega vprašanja in izvoza. Vprašanje preosnove pokrajinskih vlad se približuje rešitvi. Domnevajo, da bo že jutri došlo do sporazuma in da bo čez 2 ali 3 dni sestavljena nova vlada. Nocoj je prišel iz Pariza naš zunanji minister dr. Trumbić.

NIKOLA PAŠIĆ.

Belgrad, 6. avgusta. Nikola Pašić je javil iz Pariza, da bo čez 10 dni odpotoval v Belgrad.

DEMENTI.

Belgrad, 6. avgusta. Z uradne strani se dementira vest, da je vzrok ministrski krizi zahtva naših zaveznikov, naj da naša vlada na razpolago svojo vojsko proti boljševikom.

NEMŠKI POSLANIK V BELGRADU.

Belgrad, 6. avgusta. Kakor poroča »Pravda«, bi imel postati nemški poslanik v Belgradu von Keller, poslaniški svetnik.

MENICE.

Belgrad, 6. avgusta. Finančno ministristvo je odločilo, da se imajo uvesti za vso državo enaki formulirji menic, ki so bile dosedaj po raznih pokrajinah različne.

RUSKA BANKA V BELGRADU.

Belgrad, 6. avgusta. V Belgradu se je osnovala rusko-slovanska banka z ruskim kapitalom. Te dni je odpotovala v London skupina inženjerjev, ki ji načeljuje bivši ruski minister za promet Križanovski. Namen te deputacije je, dogovoriti se s francoskimi in angleškimi kapitalisti radi osnovanja družbe za grajenje železnic v Jugoslaviji. Ista banka je osnovala parobrodno družbo »Srbski Lloyd« za plovidbo na Jadranskem morju.

V OBRAMBO POLJSKE.

LDU London, 6. avgusta. (Brezlično) Vlada se je včeraj posvetovala o korakih, ki jih v sporazumu s Francijo namerava ukreniti v obrambo Poljske. Odpošljejo se velike množine vojne opreme. Mnogo francoskih dobrovoljcev gre na Poljsko. Topovi, letala in municija so že na potu. Zavezniki ne nameravajo opustiti podlage, ki tvori versaillesko mirovno pogodbo ter pogojev za mir med Rusijo in Poljsko ter drugimi obrobni državami.

LDU London, 6. avgusta. (Brezlično) Nova poljska mirovna delegacija je dne 4. t. m. popoldne odpotovala v Minsk.

LDU London, 6. avgusta. (Brezlično) Dasi vlada še ni ničesar sklenila glede Poljske, se vendar poroča, da bo vojno ministristvo v par dneh pozvalo prostovoljce in mobiliziralo mornarico.

LDU London, 6. avgusta. (Brezlično) Po poročilih iz Budimpešte se pod francoskim vrhovnim poveljstvom pripravlja madžarsko-rumunska ofenziva, ki naj pomaga Poljski z juga. Rumunski finančni minister je dospel v London.

RUSI IN MIROVNA POGAJANJA.

LDU London, 6. avgusta. (DunKu — Reuter.) Kakor poročajo listi, je Kamenec sinoči prejel Čičerinov odgovor na Lloyd Georgeovo noto in ga danes dopoldne izročil ministrskemu predsedniku. V tej noti izjavljajo boljševiki, da jim je sedaj nemogoče ustaviti sovražnosti. Čim dospejo poljski delegati s pooblastili v Minsk, se bodo začela pogajanja o premirju in o miru. Pripravljeni so zagotoviti Poljakom popolno neodvisnost in liberalno določene meje. Vztrajati pa morajo na separatnem miru s Poljsko. — V odgovoru na noto z dne 27. julija izjavlja ruska vlada, da imata Kamenec in Krasin pooblastilo, podpisati mir z vsako ententno državo ali s Poljsko, odklanja pa prisotnost obrobni držav na mirovni konferenci in zahteva zaščito judov in komunistov na Poljskem. — Angleški kabinet bo danes proučil rusko noto. Sodi se, da namerava angleška vlada svetovati, naj ruski trgovinski delegati zapustijo Angleško. »Daily Express« doznava, da je Lloyd George sporočil Kamencu in Krasinu, da je odredil ponovno blokado. Po »Daily Herald« je severovzhodno brodovje dobilo povelje, naj odpluje v Vzhodno morje.

PREVRATNO GIBANJE NA ČEHOSLOVŠKEM.

LDU Budimpešta, 6. avgusta. (DKU) Madžarski dobisni urad poroča: Kakor do-

znava »Pester Lloyd« iz Bratislave, se prevratno gibanje na Čehoslovaškem vedno bolj širi. Vest iz bivše kraljevine Češke, zlasti iz industrijskih okrajev, sloveje, da so oblasti izgubile vso avtoriteto in da so se delavski sveti s terorjem polastili vse moči. Na Slovaškem je bilo preteklo nedeljo več shodov, na katerih so se zadržali vojaštvo, orožništvo in policija popolnoma pasivno in so poslušali sklepe boljševiške tendence, ne da bi kaj ukrenili proti njim. V Stupavi in Čeklisu imajo boljševiki vso oblast v svojih rokah. Zasegli so vse gradove. V Novih Zamkih in Komarnu vlada jo boljševiki.

Iz Ptujja.

Iz Ptujja nam pišejo:

Marsikod po Sloveniji se čujejo glasovi, kako je v naših obmejnih krajih mogoče, da nemštvo kljub novim razmeram vendar še tako drzno dviga glavo, in da se doslej še niso iztrebila razna gnezda, ki se v njih vali najstrupenejša nemškonacionalna iredenta. Ti očitki so morda na videz opravičeni in ni čuda, da se opazovalcem, ki ne poznajo krajevnih razmer, zdi marsikaj v tem oziru neumljivo.

Nimamo namena, da globlje razmočujemo o opravičenosti ali neopravičenosti teh očitkov, vendar lahko rečemo, da gre delo stalno naprej, kolikor pač pripuščajo krajevnih razmere in opora, ki jo imamo v merodajnih višjih mestih. Tak korak naprej je storil slovenski Ptuj ob zadnjem občnem zboru, tukajšnjega nemškega Murskega društva.

To društvo bi moralo imeti izključno kulturni namen. Da nam ne bi mogli našli sodržavljani nemške narodnosti očitati, da jih mi v svoji barbarski nekulturnosti oviramo pri njih prosvetnem delu, jim doslej nismo kratili njih »pravice«. Toda ta nemški kulturni zavod je bil vse prej nego torišče za gojenje glasbe. Zbirali so se v njem elementi, ki jih družijo ena ideja, to je skriti sovražstvo do vsega, kar na diši po nemški krvi in odpor proti naši državi. V društvu se je sistematsko gojila najodločnejša iredenta; njegovi člani so stalno v zvezi s bejnimi društvi v Nemški Avstriji — skratka ka človek ima vtis, da je društvo zbirališče ogleduhov, ki na zunaj prijazni, lojalni in dobrodušni s svojim subverzivnim delom preračunjeno izpodkopavajo našo samostojnost. A svaka sila do vremenaj! Temu je bilo treba storiti konec. Da dobimo Slovenci v društvu primeren vpliv, smo zahtevali zastopstvo v odboru s koncesijo, da sme začasno obstojati v društvu še poseben nemški oddelek, kjer bi lahko gojili glasbo člani in deca nemške narodnosti, dokler še niso zmožni slovenščine. Nemci so to našo kulantno zahtevo v svoji znani skromnosti odklonili, da, še več, drznili so si celo zabraniti Slovincem vstop v društvo. Naznanili smo jim nekaj dni pred občnim zborom pristop kakih 150 slovenskih članov, pripadajočih vsem slojem ptujke inteligence. Odgovorili so nam, da društveni odbor o sprejemu teh članov ne more sklepati, češ, da mora biti vstop po pravilih javljen najmanj 14 dni pred občnim zborom. Te določbe pa v društvenih pravilih ni. Gospodje Nemci so se torej grdo zlagali. Ta laž jim je bila le sredstvo, da se izmuznejo iz zadrge, v dokaz temu je dejstvo, da društveni odbor ni sklepal niti o sprejemu onih slovenskih članov, ki so bili prijavili svoj vstop že meseci pred občnim zborom.

Ko se je ugotovilo, da omenjene določbe v pravilih ni, smo pozvali vladnega komisarja, naj zahteva od društva strikten odgovor, ali misli odbor sklepati o našem sprejemu, ali ne. Tudi na ta poziv so negativno odgovorili. Slovenci, ki smo imeli namen, da vstopimo v društvo, smo se udeležili občnega zbora dne 2. t. m. Bilo nas je kakih 170. Navzoč je bil tudi vladni komisar. Pred početkom dnevnega reda smo pozvali odbor tretjič, naj sklepa o našem sprejemu.

Na slovensko stavljen zahtevo je društveni predsednik prof. Kasimir odgovoril nemško. V opravičilo, da govori nemško, je navedel, da sicer razumi slovenski toliko, kolikor je potrebno za občevarje z navadnim človekom, da pa ni vajen slovenskemu občevarju z boljšimi krugi. V nadaljnjem izjavljanju mu je zdrknul z jezika približno ta-le stavek: »V občevarju s slovensko inteligenco se vedno poslužujem miselne in tako mi ni treba drugega deželnega jezika.« Toda ne dovolj tega, vrgel nam je še v obraz, da nas po pravilih sicer lahko sprejme, toda, da niso primorani, vsled česar tega tudi ne store.

Na to izjavo smo slovenski udeleženci pozvali vladnega komisarja, da zbora vane zaključiti in razpusti, ker ne pustimo, da bi se v očigled nesramni žalitvi nas vseh vršil zbor dalje. Vladni komisar je vpošteval rastoče razburjenje in je, videč, da je nadaljevanje faktično nemogoče, občni zbor zaključil.

Slovenski zborovalci so kljub temu niso razšli, dokler odbor ni zagotovil, da izroči ključke do društvenih prostorov vladnemu komisarju.

Imeptinenca, s katero si upa danes nadut Nemec imenovati slovenščino »drugi deželni jezik«, je tako gorostasna, da more človeku sapa zastati, če to čuje. Iz te nesramnosti se jasno vidi, kak duh vlada v teh ljudeh in kako nemogoče jim je, otresti se avstrijskega načina in se prilagoditi novim razmeram.

Ti ljudje smatrajo današnji državni jezik še vedno po starem kopitu za drugi državni jezik. S tem za nas dragocenim priznanjem razgalili so se Nemci v vsej svoji ostudni goloti in razkrili nam vso laž namišljene lojalnosti in odkritosrčnega mišljenja napram jugoslovanski državi.

»Hic Rhodus, hic saltus« kličemo naši vladi. Tu ima sedaj priliko, da z vso brezobzirnostjo razprši to gnezdo strupenih sršenov. Ni pričakovati, da bi Nemec, ki je nekdo vihtel bič nad našimi glavami, predsedal v svojem mišljenju. On se smatra še nadalje za »Herrenvolk« in pri njem ne izda ne gladenje, ne božanje. Potem bo videl, kakšen okus ima »pravica«, ki jo je bil vajen deliti on nam.

Pozivljamo vlado z vso resnostjo, da začne s korenitimi pometanjem. Dela za metlo je dovolj. Razen Musikvereina imamo v Ptujju še izključno nemški »Gesangsverein«, »Deutsches Vereinshaus« in požarno brambo. Vsa ta društva delujejo v svojem smislu kulturno, t. j. rujejo proti državi in vzgajajo zaprisežene sovražnike naše domovine. Gesangsvereinci gredo v svojem navdušenju za falirano Avstrijo tako daleč, da si zakrožijo včasih »O du mein Oesterreich«, požarni brambovcu zahtevajo od slovenske gasilske zveze za svoje društvo nemški poveljevalni jezik in nemško dopisovanje. Vsega tega se morajo odvaditi. Razpoloženje med ptujskim slovenskim prebivalstvom je tako, da si bo samo očistilo hišo, če ne najde odmeva pri vladi.

Prosveta.

pr Straussova turneja po Ameriki. Richard Strauss bo odpotoval te dni iz Milana in se podal v Južno Ameriko, kjer bo priredil po južnoameriških mestih, posebno v Braziliji in Argentini več gostovanj. Dirigiral bo izključno Beethovnova, Wagnerjeva in svoja orkestralna dela. Potem bo šel skozi Španijo in se končno zopet vrnil na Dunaj.

pr »Vrhbosna« 13.—14. štev. je izšla in prinaša precej zanimivo vsebino o verskih in kulturnih vprašanjih. Prinaša tudi zapiske iz Slovenije pod naslovom »Z Bogom za narod«, v katerem na kratko opiše našo organizacijo z željo, da se tudi na Hrvaškem kmalu doseže kaj takega. Članek piše Dragutin Celik.

Turistika in sport.

Klub kolesarjev in motociklistov Ilirija priredi v nedeljo 8. t. m. izlet v Kamniško Bistrico. Odhod točno ob pol 14. uri; zbirališče pred kavarno »Evropa«. Vabijo na vsi člani in prijatelji kolesarskega športa. — Reditelj. (K)

Koča na Jepici 1587 m pod Kepo je otvorena in oskrbovana. Krasna lega — diven pogled na biser zgor. Roža — Blaško jezero!

Rožanska koča 1666 m na Mačenski planini pod Stolom nudi letos izborni in ceno oskrbo! Priporočamo jo posebno tudi za daljše bivanje. Prekrasna okolica. Velika koča.

Obirska koča 2043 m — dne 15. t. m. veliki planinski tabor na Obirju!

Češka koča (1600 m) pod Grintavcem je otvorena — lepo popravljena, istotako tudi pot do nje, pot na Grintavec čez Mlinarsko sedlo, Kremžarjev pot na Kočno in pot čez Žrelo na Okrešelj (Frišavov dom). Priporočamo, da je Češka koča izborno založena, vsled česar se ni treba turistom po nepotrebnem truditi in nositi mnogo seboj.

»Zlatorog« ob Bohinjskem jezeru. — Vpeljan je zopet omnibus-promet.

Sodišče in policija.

s Z novačenja. Jera Grošelj je izgubila na Javorniku žepni koledar, s katerim je imela 1450 kron. Ko je opazila, da je denar izgubila, ga je vsa preplašena iskala. Neka gospa ji je pokazala izgubljenega knjižico in ji povedala, da je srečala tri »rekrute«, ki so se zelo smejali. Grošelj je šla k orožnikom, kateri so šli po fante v gostilno, kjer so priznali, da so res denar našli in si ga pridržali. Sodišče v Ljubljani je prisodilo Ivanu, Zalokarju 1 mesec, Ferdinandu Martinjaku 3 mesece in Lovru, Kaltenegerju 6 tednov ječe. Vsi trije so z Jesenic.

s Rus pred sodiščem. Dne 13. junija je aretiran v Ljubljani nadstranik Vidmar Rusa Nikolaja Letagina. Predno je šel z njim, ga je še prosil, naj ga izpusti. Pozneje se je s silo in s pretnjo upiral eskortiranju. Šele s pomočjo nadzornika Grudna zopet Letagina ukrotili. Sodišče je obzopet Legatina ukrotili. Sodišče je obzopet.

s Izgubljeni sin. Ivan Sigott je sin lednega puškarija v Borovljah. Živel je

zelo lahkomišljeno in je zapravljajl in gojufal. Prišel je celo krasti. V Borovljah je ogoljufal več ljudi, v Ljubljani je pa izval bil meseca majnika več osebam večje svote denarja. Nobel se je vozil s fižakarjem po mestu. Fant je zagrizen nemškutar. Ko se je moral zagovarjati pred ljubljanskim deželnim sodiščem, je odgovarjal na vprašanja, ki mu jih je staval predsednik, nemški. Fantov oče se je odpovedal pričevanju. Ko ga je vprašal prvomestnik senata nadsvetnik Žebre, če bo sina vzel nazaj, je oče v lepi slovenščini, katere se sin sramuje, odgovoril: »Fant bo moral dokazati, da se je poboljšal, sicer ga ne bom vzel domov. Zaradi fanta sem skoraj revež postal, ker sem plačal za fanta 15.000 kron ljudem, katere je ogoljufal, da bi ne bil zaprt. Kar se tiče povračila osebam, ki jih je fant sedaj ogoljufal, bom škodo poravnal, ako bom to zmogel.« — Sodišče je obsodilo Sigotta na 8 mesecev težke j. e.

s Žalostni! Kako malo pazijo stariši na svoje otroke, dokazuje sledeči žalostni dogodek: Dne 6. t. m. je policija aretirala 13 letnega Vladislava B. in 12 letnega Josipa P., ker sta ukradla na državnem kolodvoru več železnega orodja, vrednega 500 kron. Povedala sta na policiji, da sta že prej pobirala železo in ga prodajala po 70 vinarju trgovcu F. S., denar, katerega sta dobivala zanj, sta redno oddajala starišem.

s Zakopan denar. Večkrat zaradi tatvine predkaznovani hlapec M. F. je zavedel 14 letno V. K., da je ukradla svoji gosposinji 700 dinarjev, ki jih je M. F. potem zakopal na njivi. Končno besedo bo imelo sodišče.

s Izgred v kavarni. Soboslikar S. K. je v Leonovi kavarni razgrajal in je ni hotel ob polic. uri zapustiti ter je kavarnarja sunil v prsi, ker ga je hotel odstraniti. Na policiji je moral plačati 200 K globe.

Gospodarstvo.

Fran Radešček:

Vodne zadruge in agrarna reforma v Vojvodini.

Vodne zadruge.

Tam, kjer se danes raztezajo ob Donavi, ob dolnjem toku Tise in Drave, rodovitna, obdelana polja v Vojvodini, ki jo opravičeno nazivamo žitnico Jugoslavije, se je pred kakimi 50 leti vsa ta ogromna ravnina nahajala v primordijalnem carstvu vode. Neprehodno močvirje, tu in tam poraščeno z vrbovino in drugim vodnim rastlinstvom, v katerem so gnezdila edina živa bitja: vodne ptice, ležalo je pusto in neizkoriščeno. Razne bolezni, kot malarija i. dr. so ogrožale življenja bližnjih obljude-nih krajev, ponekod odrezanih od ostalega sveta z brezbrojnimi rekami in deltami omenjenih rek.

Vsa ta inondacijska površina je danes spremenjena v plodna zemljišča, katere križa gosta mreža cest in potov, ob katerih se dvigajo ponosne in bogate vasi in mesta, ki se bavijo z vsemi panogami narodnega gospodarstva, predvsem pa s poljedelstvom. Škodljivo in nepotrebno rastlinstvo je iztrebljeno, vrbovina pa raste le še izmed močnih nasipov in rek, da slabi ob viharjih valovje narastlih vod. Malarije ni več.

To zmago nad razuzdanim elementom vode so izvojevale združene moči posameznikov: vodne zadruge. Kako veličastven vzgled tudi v življenju človeka, narodov in držav! Združene moči!

Predno je dosegla združena človeška moč in tehniška veda te ogromne uspehe, so padle mnoge in težke žrtve v energiji in materialu. Samo v Vojvodini je dosedaj zgrajeno 2700 km nasipa s kubaturo 300 milijonov kubnih metrov in v vrednosti 5 milijard kron. Kanalska mreža se razprostira v dolžini 2000 km s 96 sesalkami in z 200 propusti, kar predstavlja vrednost drugih 5 milijard kron.

Vse to ogromno delo so izvršile v preteklih desetletjih vodne zadruge na podlagi privatne inicijative, katero je podpirala država bolj moralno kot materialno.

Pregledovanje hidrotehniških naprav v Titelu.

Ministrstvo za poljedelstvo in vode, skupno z ministrstvom za agrarno reformo, je te dni priredilo izlet strokovnjakov, da si na licu mesta praktično ogledajo hidrotehniške naprave in njihovo delovanje in vpliv na razvoj poljedelstva v Vojvodini.

Ob zori 8. t. m. je odpeljal iz belgrajskega pristanišča posebna ladja »Aleksandar« po Donavi navzgor. Strokovnjakom pridružili so se tudi povabljeni: poslanci in časniki. Na čelu ekspedizije sta bila ministra za poljedelstvo in za agrarno reformo, gg. Dr. Velizar Janković in dr. H. Krizman, z načelniki svojih resorjev in z generalnim direktorjem voda g. Moricom Vinierauxom. Vseh udeležencev je bilo okrog 40 oseb.

Okrog 10. ure v vročem julijskem dopoldnevu smo prispeli v improvizirano pristanišče titelske sesalke, kjer je nas ob z

zastavami in zelenjem okrašenem slavolu-ku pričakovalo predsedstvo in tehn. osebe »titelske zadruge za isušavanje šajkaških ritov«. Po kratkem pozdravu in odgovoru ministra g. dr. Vel. Jankovića ogledali smo si sesalke in stroje, katerih funkcijo nam je v jedrnatih besedah in praktično razkazal direktor g. inž. Hakić. Plastično nam je predložil ogromno važnost vodnih zadrug, katerih člani so večinoma srednji in mali posestniki, ki nikakor niso zadovoljni z dosedanjim izvajanjem naredb agrarne reforme. Zelo neprijetno je zadelo ministra za agrarno reformo g. dr. Krizmana inž. Hakićevo poudarjanje glavnih škodljivih posledic oddajanja posameznih zemljišč v najem od strani krajevnih odborov za agrarno reformo kar izziva nezadovoljstva v prvem redu pri onih, ki so zemljo prejeli, med tem ko je v mnogih slučajih veleposesnik celo na dobičku. Z dosedanjim reševanjem agrarne reforme so vodne zadruge, ki vrše edino le svojo vzvišeno človekoljubno nalogo, brzdajoč divje strasti nevkrotne vodne sile, občutno prizadete, ker ne prejemajo rednih prispevkov svojih članov, ki znašajo za vsako jutro plavne zemlje 170 kron letno. Vodne zadruge, brez dovoljne količine premoaga in denarnih sredstev, s katerimi morajo vzdrževati vsaj postoječe hidrotehniške naprave (o novih za enkrat ni mogoče misliti), so v svojem delovanju ovirane tudi z agrarno reformo, ki je v Vojvodini na inondacijskem terenu sploh nepotrebna.

Razdelitev zemljišč je v Vojvodini že davno izvršena brez agrarne reforme tako, kakor to zahtevajo lokalne razmere v popolnem soglasju s naravo zemlje. Težka mastna zemlja, ki ima v svoji notranjosti močno plast ilovice, ki ne prepušča vode, zahteva stalno racionalno obdelavo in intenzivno melioracijo. To zemljo je mogoče obdelavati z velikim rizikom, ki se seveda ob dobrih letinah bogato poplača, samo s parnimi plugi in z modernim strojnim aparatom, ker so v deževnem vremenu slabi živini, vozovom in navadnim plugom taka polja takorekoč nedostopna. Kaj naj stori na takem zemljišču posameznik, ki je prejel par jutrov (jutro = 0,57 hektarja) zemlje v smislu dosedaj izvajane agrarne reforme? V Vojvodini, posebno na poplavljenih zemljiščih, kjer je nevarnost od poplave velika, mora se obdržati dosedanja veleposesniški in srednjeposestniški sistem, bodisi v rokah posameznikov, ali pa na zadrugi podlagi. Edino združene moči bodo tudi v bodočnosti kos v težavni borbi z elementi prirode.

To je nekako vsebina ne samo inž. Hakićevega predavanja, temveč tudi mišljenja skoraj vseh onih, s katerimi sem prišel v dotiko na svojem potovanju s službeno ekskurzijo po Vojvodini.

Ko smo si še ogledali kanal in čoln za sečenje podvodnega rastlinstva v kanalu, zavzeli smo svoje prostore v pripravljenih vozovih in se odpeljali po širokem nasipu (zvanem dolma) izmed Tise in rodovitnega obdelanega polja v bogato in razsežno vas Titel. Raz malega holmca smo si ogledali prostrano obdelano poljano, preprečeno s kanali za odtok vode in Rudolfsnadsko sesalno ter smo na to v sokolski dvorani uživali ljubeznivo gostoljubnost Titelačnov v podobi bogatega obeda, nakar smo zopet odpeljali po Tisi navzgor v Stari Bečej.

Južna železnica.

Obliži zbor južne železnice se je vršil dne 30. julija na Dunaju. Predsednik dr. Avgust Weber se je spominjal po otvoritvi seje umrlega člana upravnega sveta prof. dr. Landesbergerja, ki je deset let uspešno deloval v prid družbe, ter je naznanil, da je upravni svet v svoji seji z dne 20. maja kooptiral gospoda Dragotina Hribarja, predsednika Kranjske hranilnice, dvornega svetnika Frana pl. Sukljeja ter sekijskega svetnika Solvisa. Potem prečita predsednik poročilo upravnega sveta. Vsled težavnih in neurejenih razmer ni bilo mogoče za leto 1919. sestaviti bilance ter računa dobička in izgube, pač pa se je sestavil račun o uspehih obrata. Ta račun kaže primanjkljaj 218.676.356 K, dotim se je v letu 1918. še dosegel prebitok 59.694.975 K. V posameznih točkah znaša primanjkljaj: pri splošni upravi 8.074.193 K, pri nadzorstvu in vzdrževanju železnice 46.885.855 K, pri prometu in komercialni službi 68.812.635 K, pri izdatkih za vožni personal in za delavnice 80.474.940 K, pri prometu lokalnih železnice 1.480.269 K. Poročilo omenja, da je stalo poslovnost leto 1919. še popolnoma pod vplivom posledic razkroja. Do prevrata je bilo od skupnega omrežja 2614 kilometrov 64% na avstrijskem, 36% na oškem ozemlju. Sedaj pa spada 31% Avstriji, 29% Jugoslaviji, 22% Ogrski in 18% Italiji. Največjega pomena za družbo je bilo pomanjkanje premoaga. Zaloge premoaga, katerega je bilo v letu 1913. povprečno na razpolago za 100 dni, so se skrčile tako, da so časih zadostovale komaj za en dan. Vsled tega je bilo treba žal omejiti promet. Posebne težoke je povzročila Italija, ki je zasedla primorske in južnotirskiške proge ter zaprte mej med novonastalimi državami. Zelo velike težave so delale valutne razmere. Razlika med vrednostjo posameznih valut se pri sestavi računa ni mogla upoštevati, tako, da so kroške novčanice vseh držav, po čijih ozemlju teče železnica, kot enakovredne računalne. V bodoče bo seveda treba drugače postopati, vendar sedaj še ni možno odločiti se, kakšen sistem računanja naj se vpelje. Poročilo omenja povišanje tarifov, ki so se dovolila v posameznih državah ter opisuje naraščanje personalnih izdatkov ter nabave cene za premoag. Akoravno je bila poraba

premoaga v letu 1919. v primeru z letom 1918. za eno tretjino manjša, se je trošek za premoag povišal za 32 milijonov in je znašal 112 milijonov kron. (V zadnjem letu pred vojno je znašal skupni izdatek za premoag pri zelo živahnem prometu 12 milijonov kron.) Za ostravski premoag, ki e koncem leta 1918. stal 100 K za 1000 kg, je bilo treba koncem leta 1919. plačati 317 nemškoavstrijskih kron, za gornješlezki 731 nemškoavstrijskih kron. V svojem težkem položaju se je obrnila južna železnica do vlade prizadetih držav. Avstrijska vlada ji je do konca leta 1919. priskočila s predumi v znesku 42 milijonov kron. Od jugoslovanske vlade je družba dosedaj samo za vojaške transporte in za svoje terjatve proti jugoslovanskim državnim železnicam prejela večja plačila. Sicer je bil promet na jugoslovanskih progah uspešnejši nego na avstrijskih in oškkih, tako, da je družba za silo izhajala z dohodki teh prog. Vsled primanjkljaja družba v letu 1919. ni mogla plačevati obresti družbenih dolgov.

Kar se tiče aktiv, je italijanska anuiteta (to je dolg italijanske vlade za odkup gornjeitaljskih prog) od leta 1915. dalje na zaostanku in doslej ni bilo možno z italijansko vlado doseči sporazuma glede plačila tega dolga. Večjo vsoto ima družba terjati od prejšnje avstrijske vojaške uprave za vojaške transporte.

Poročilo razpravlja končno podrobneje o pogajanjih s francosko Association nationale, ki zastopa interese francoskih upnikov južne železnice.

Delnicar Steinitzer opozarja občni zbor, da sta dve točki poročila posebne važnosti, namreč vprašanje italijanske anuitete in vprašanje, kako naj se sedaj razkasan omrežje južne železnice v bodoče upravlja. Steinitzer zastopa mnenje, da naj se poskuša na podlagi člena 320. mirovne pogodbe doseči, da se proge južne železnice internacionalizirajo.

Delnicar Borl se bavi s težkocami, ki so vezane s preskrbo premoaga ter svetuje, da naj se poskuša doseči pomoč francoske vlade.

Predsednik dr. Weber odgovarja delničarjem Steinitzer in Borl ter poroča, da znašajo zaostale anuitete italijanske vlade dosedaj brez obresti 162.634.379 zlatih frankov. Po poročilu Association nationale se zanima za vprašanje italijanske anuitete tudi francoska vlada, ki se zaradi tega pogaja z italijansko vlado. Plaćevanje prioriteten obresti se bode začelo, ko bo imela družba potrebne dohodke, zlasti ko bode rešeno vprašanje lažje anuitete. Predsednik se bavi dalje z vprašanjem premoaga in poroča, da je družba tudi s čehoslovansko vlado stopila v dogovor, ki je zelo zainteresirana na tem, da se promet na južni železnici ne ukline in dosedaj se je tudi, da je čehoslovanska vlada večkrat priskočila z večjimi količinami premoaga.

Poročilo upravnega sveta se je potem soglasno odobrilo.

g Žitna trgovina v Bački. Iz Novega Sada se poroča: Kupčija za izvoz 1000 vagonov pšenice v Čehoslovansko se ni posrečila, vsled česar cene padajo in več tvrdk ne nakupuje več žita. Za robo iz prve roke plačujejo in sicer za pšenico 600—620 kron, za zdravo koruzo 280—300 kron. Poroča se, da sta Severna in Južna Amerika ponudili v Trstu in v nemških lukah žito in moko v nakup za znatno nižje cene, kakor so bile naše ponudbe. Moka notira: nulerica 10.50—10.75, moka za kuho 9.50—9.75, krušna moka 8.50, otrobi 1.80 K.

g Razglas. Državna žrebčarna na Selu pri Ljubljani razpisuje in objavlja nastopne ofertalne licitacije zaradi nabave potrebnih količin kruha, mesa, ovsa, sena, slame in drv za čas od 1. septembra 1920 do 31. avgusta 1921. Natančnejše podatke glej Uradni list štev. 90. — Vodstvo državne žrebčarne na Selu pri Ljubljani.

g Francoski črevlji na zagrebškem trgu. Neko francosko velepodjetje namerava uvažati iz Francije v Zagreb črevlje, kateri se bodo prodajali 80—100 dinarjev par.

g Cene živil v Čehoslovanski od 1. julija do 1. avgusta: Hleb kruha, težak 1.750 kg je stal 2 kroni; goveje meso kilo 17 K; telečje 16.80 K; marmelada navadna 6.56 K; finejša 10 K; kilo krompirja 1.60 K; šunka kilo 36 kron. Upoštevati je treba, da je valuta čehoslovanske krone precej višja kakor naše krone.

Našla se je denarnica z srednjo vsoto denarja in drugimi listinami. Dobi se pri Franc. Pogačnik, Val. Zarnikova ul. 11.

Našel se je dežnik. Dobi se pri g. Kurnaverju, Poljanska cesta 19.

Izgubil se je ključ Wertheim blagajne, takozvan »Šteher« tvrdke M. Adlersflügel, Wien. Pošten najditelj se prosi, da odda ključ pri uradni listu tega lista proti nagradi.

Zlat medaljon, emajliran, je bil včera izgubljen od Gradišča do glavne pošte. V njem se nahajajo lasje. Kdor ga je našel, naj ga proti dobri nagradi odda na ravnanstevstvu policije.

Aprovizacija.

a Telečje meso. »Vnovčevalnica za živilo in mast« oddala je za jutri in pojutrišnjem t. j. 7. in 8. t. m. sledečim mesarjem svoja teleta v razprodajo in sicer: Ahlinu, Bizilju, Brecljniku, Cuzaku, Dolničar Francu, Dolničar Jožefu, Ham Matiji, Ham Mariji, Jeshu, Kastelicu, Kocjanu, Petriču, Prepeluhu, Prezlju, Purenti, Rihtar ml., Rihtar star., Selanu, Smoljanu, Škerjancu, Škrajnerju, Zabjeku, Zganjar Jožetu, Zganjar Antonu, Zupančiču, Sagmeisteru, Gutniku po 2 teleti; Kočarju, Krašovcu, Lebnu, Makovcu, Novaku, Novljanu, Ocvirku, Zajc Ivanu, po 3 teleta le Janežič je dobil 6 telet. Kg srednjega mesa bo veljalo K 11, zadnjega K 20. Vsaka stranka dobi največ en kilogram mesa.

Za dvakratno obliavo v tednu s računom 8 kron.)

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno obliavo v tednu s računom 8 kron.)

ELEKTROTEHNIKA
»Svetla«, Mestni trg 25.
Verbaj A., Linhartova ulica 4.

FOTOGRAFSKI ATELJE:
Grabietz Franjo, Miklošičeva c. 6.

JAVNA SKLADIŠČA
»Balkan«, 1. Ljublj. javno skladišče, Dunajska c. 33. (Tel. 366.)

KLEPARJI
Korn T., Poljarska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

Prispevalje za sklad S. L. S.

KNJIGARNE
Jugoslov. knjigarna, Pred škofijo.

KNJIGOVEZNICE
Knjigoveznica K. T. D., Kopit. ul. 6.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Trančo.
Sax Ivan, Stari trg 8.

LEKARNE
»Pri Mariji Pomagaj«, Reslj. c. 1.

MANUFAKTURNE TRGOVINE
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MODNI SALONI
Götzl Marija, Zidovska ul. 8 in 7.

MODNE TRGOVINE
Kupovar Ivan, Stari trg 10.
Magdič Pavel, Aleksandrova cesta.

PARFUMERIJE IN KOSMETIKA
»Uranus«, Mestni trg 11.

PREVOZNO PODJETJE
Erman Stefan, St. Vid n. Ljublj.

TRGOVINE S PAPIRJEM
»Uranus«, Mestni trg 11.

RESTAVRACIJE
»Perles«, Prešernova ulica.

SOBNO SLIKARSTVO
Žuran Martin, Mestni trg 12.

STAVBENA PODJETJA
Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.

ŠPEDIJSKA PODJETJA
»Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Šelenburgova ulica 4. (Tel. 117.)

TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wolfova ulica 3.

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNČN.
Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ŽELEZ. IN POLJED. STROJI
Erjavac & Turk pri »zlati lopati«
Valvazorjev trg št. 7.

Zalta & Žilič, Gosposvetska cesta 10. (Mar. Ter. cesta.)

TRGOV. Z USNJEV. IN ČEV-LJARSKIMI POTREBŠČINAMI
Sever Andrej, Prešernova ul. 9.

ZALOGA POHISTVA.
Fajdiga Filip, Ljubljana.

Koncert pri Lozaru, Sv. Jakoba trg, se priredi v nedeljo dne 8. avgusta 1920. Vstopnina prosta. Za solidno in točno postrežbo skrbi in se priporoča Justa Poženel. 3158

Učenka, poštna in pridna se sprejme za modno trgovino. Predstaviti se je vsak dan od 2.—4. ure na Mestnem trgu št. 19/I. Soss. 3190

Uradnica išče stanovanje s hrano. Naslov pove uprava lista pod št. 3171.

Sobico išče akademik, mirna in solidna stranka. Ponudbe na upravnishču lista pod »Mira«.

Hiša enonadstropna v sredini mesta se prodaja. Naslov pove upravnishču »Slovenca« pod št. 3192.

Klavir, dobro ohranjen, je naprodaj. Jezovšek, Vransko pri Celju.

Ženitna ponudba.
Mlad vdovec z dvema otrokoma, čedne zunajnosti s 30 tisoč kron premoženja, državni nastavljenec se želi seznaniti s pošteno gospodino ali vdovo v starosti 20 do 28 let. Le resne ponudbe pod ideal na Anončni zavod Drago Beseljak Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5.

Vino 1. 1919 do 45 hl. je naprodaj v župnišču Semič. 3174

Portland-cement na drobno in debelo prodaja Ivan Pirnat, Vič 23, gostilna »Plečna«. 3112

Na prosto lepo posestvo, sposobno za daljši večji posredni, z 12 orali zemljo, 20 minut od postaje. Tudi eno majhno posestvo se takoj prodaja. Poljanca daje Ivan Drogenig, gostilna, Poljčane.

Med. Univ. Dr. Ivan Pintar
začne 6. avgusta zopet ordinirati vsak popoldan od 1—3 ure. Cankarjevo nabrežje št. 5. 3128

Šivilja za fino moško perilo išče modna trgovina. Ponudbe na trvdko Soss, Ljubljana, Mestni trg 19. 3188

Izložbe, 2 roletli in stekli, velikost 140/280, ena z vrati so naprodaj. Izve se pri stavbeni tvrdki Ivan Ogrin, Ljubljana. 3172

Galanterijsko in stavbeno kleparstvo, acetilinski in vodni instalater

VABILO
na
IZREDNI OBČNI ZBOR
OBRTNO POMOŽNEGA DRUŠTVA
R. Z. & O. Z.
ki se vrši dne 19. avg. 1920 ob 16. uri v društvenih prostorih na Kongresnem trgu številka 4, I. nadstropje.

Potrjim srcem naznanjava vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je Vsemogočni poklical k Sebi med svoje nebeske kraljice našega ljubega, nepozabnega sinčka in bratca

Kot odgojiteljica išče mesta k večjim otrokom ali kot družabnica k boljši dami vrlo nabražena gospodinja, veščica Hrvat, in nem. jezika, glasovirja, šivanja in modisterije. Naslov. Jeliska Jesensky, Zagreb, Mrazovičeva ul. 12 II. n. lovo.

Nov voz na peresih prodam ali ga zamenjam s starim. Naslov pove uprava pod št. 3164.

Franc Lončar
Ljubljana, Celovška cesta št. 23

Dnevi red:
1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Sklepanje o razdružitvi.
3. Raznosterost.

Ženkoča.
Ljubljana, 6. avg. 1920.
Josip in Frida Šiška stariši.

Kurja očesa in oblistnjence operira izučeni, športni maser Ivan Pele v Ljubljani, Ilirska ul. 31 (Podbojeva hiša).

Kontoristinja veščica vseh pisarniških del, samostojna moč, za tovarniško podjetje se takoj sprejme. Ponudbe pod »Gorenjsko« na upravo lista.

Razglas.
Vsled sklepa občnega zbora z dne 3. avgusta 1920 se bode razdelilo 60 nagrad po 50 K dolgo služničim poslom ter obrtniškim pomočnikom (pomočnicam), ki so vlagatelji kranjske hranilnice.

NAČELSTVO.
P. p. Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se skliče uro pozneje v istem prostoru z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki je v smislu § 27 društvenih pravil sklepčen ne glede na število društvenikov.

Tužnega srca javljamo prežalostno vest, da je naš dobri brat, stric in svak, častiti gospod

Edvard Meznaršič
vikar v Vrtojbi pri Gorici

po kratki, mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti v 50. letu mirno zaspi v Gospodu.
Priporočamo ga v pobožno molitev.
Metlika, dne 4. avgusta 1920.

Zalujoče rodbine:
Meznaršič, Zalokar, Šusteršič.

Pisalni stroj dobro ohranjen se kupi. Ponudbe pod »Gorenjsko« na upravo lista.

Hiša z dvema stanovanji v Ljubljani postavljena Cesta v mestni log št. 9 je naprodaj. 3164

Zalogo usnja in podplatovalne razne vrste ter čevljarskih potrebščin
priporoča
Andrej Sever, Ljubljana, Prešernova ulica št. 9, (Restaur Perles).

Posebna naznanila se ne bodo izdajala.

Karel, Franc, Ela por. Star, Emil in Mina por. Kastner naznanjamo v svojem in v imenu vseh ostalih sorodnikov prežalostno vest, da je naša srčno ljubljena, nepozabna mamica, gospa

Karolina Tschurn
vdova višjega knjigovodje »Kranjske hranilnice«

včeraj dne 5. t. m. po kratki mučni bolezni mirno preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v soboto dne 7. t. m. ob 1/2 6. uri popoldne iz hiše žalosti Pražakova ulica 10 na evangelijsko pokopališče.
V Ljubljani, dne 6. avgusta 1920.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Hiša z dvema stanovanji v Ljubljani postavljena Cesta v mestni log št. 9 je naprodaj. 3164

Sveže mleko v poljubni množini takoj na razpolago. Postavi se na katerikoli kolodvor. Polizvedbe pri upravnishču »Slovenca«.

Novo! Novo!
Izšla je knjiga Načrt ustave

Dospela mi je velika partija izbornega belega

banatskega vina

iz okraja Baje. — Kron 1350 za liter. V posodi kupca kron 1330. Milko Jesih, veletrgovina vina, Ljubljana - Rudnik.

Naznanilo. Cenjenim urarskim kolegom naznanjam, da prejemam popravila od njih, iz Ljubljane kakor tudi z dežele. **Seliskar Ivan**, urarski mojster, Ljubljana, Pot v Rožno dolino št. 10. 3161

Kranjska hranilnica.

Stanovanje — ena soba meblirana brez perila in ako mogoče ena prazna soba in kuhinja — išče mirna zakonska dvojica (upokojenec) v bližini železniške proge med Borovnico in Grosupljem. Naslov na: Vpokojenec, poštno ležeče, Mirna, Dolenjski. 3117

Ustavni načrt g. Stojana Protiča, ministra za ustavotvorno skupščino in izrednačevanje zakonov.
Ustavni načrt ustavne komisije, katero tvorijo pravniki — profesorji univerz.
Avtentično izdanje, s predgovorom g. Stojana Protiča.
Naročbe sprejema založnik

Cena 9— din.

Knjigarna Geca Kohn
Beograd, Knez Mihajlova ulica 1.

Pisalni stroj »OLIVER« vidna pisava, malo rabljen, kakor nov, potem 1 z usnjem preoblečen častniški kovčeg, 1 krasen zelenobarvni dekoracijski divan z brušenim zrcalom, 1 velika dekoracijska palma, pripravna za fotografije in 2 skoraj novi inženjerski sablji se radi odpotovanja lastnika takoj prodaja. Naslov v Anončni ekspediciji, Al. Matelič, Ljubljana. 3175

Razpis natečaja.
(Štev. 35450/IX—20.) Ministrstvo za pošto in brzojav potrebuje mlajših strojnih in elektrotehniških inženjerjev za tehniška opravila pri ministrstvu samem in pri poštini in brzojavnih ravnateljstvih v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Cetinju, Nišu, Sarajevu, Skoplju, Splitu in Velikem Bečkereku.

Pozor! Lastniki avtomobilov!
Švicarski sofer
išče mesto kot višji sofer ali sofer proti dobri plači. Vozil je že na: Mercedes, Fiat, Gräf in Stieft Opel, nazadnje na 5 tonskem Saurer, 50 HP, tovorni voz in na 40 HP. Saurer omnibus za 30 oseb s pošteno zvezo. Manjša popravila oskrbi sam. Dopise pod F. Blumer, kaplanija Sv. Kunigunda na Pohorju pri Konjicah.

Pogoji za prosilce so:
1. da so dokončali tehniške nauke, doma ali drugod,
2. da so državljani kraljevstva SHS,
3. da so odslužili vojake,
4. prednost gre onim, ki so že bili v državni službi,
5. začetne plače bodo imeli prosilci, ki so bili diplomirani zadnje leto, 3.000 dinarjev na leto, starejšim pa se bo določila plača po službenih letih ali pa po letih prakse.

Mimo plače jim gre doklada, ki jo imajo vsi državni uradniki in njih družine.

Plača se bo kasneje uredila z novo naredbo, ki bo veljala za vse uradnike.

6. Sprejeti inženjerji se bodo poslali čez nekaj časa v tujino, da se izpopolne v svoji stroki.

Prošnje po predpisu kolkovane in opremljene z vsemi listinami, naj se pošljejo ministrstvu za pošto in brzojav v Beogradu.

Rok prijave je do konca septembra leta 1920.

Ljubljana, dne 2. avgusta 1920.

Poštno in brzojavno ravnateljstvo v Ljubljani.

Pozor!
Na prosti stojnici Vodnikov trg se prodaja prve vrste

med, race, piščanci in jajca.
Med se dobi tudi na debelo.

SLANINA, 1 a OLJE ter koruzni zdrob in moka
in druge kolonijalne stvari se oddajo radi razprodaje po ugodni cenli. Po naročilu se odda tudi franko namembna postaja. Vsak dan od 8—1 in od 2—6 na ogled. Natančna pojasnila daje Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje številka 5.

Ceno! Graditelji! Ceno!
Vsa tesarska in krovna dela izvršuje solidno in cenovno tvrdka **Franjo Martinc**, mestni tesarski mojster. V zalogi ima mnogo stavbenega materiala kakor vsake vrste desk, tramov, strešne opeke, lepenke i. t. d. Ljubljana, Prule št. 8.

Tovarna Barva vsakovrstno blago.

Jos. Reich Kemično čisti obleke.

Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Selenburgova ul. 3.

Svetlolika ovratnike, zapestnice in srajce.

PODRUZNICE

Maribor Gosposka ul. 38

Novo mesto Glavni trg

Kočevje Štev. 39.

Domača torbica. Solidne cene.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica št. 9.

Najnovejši kroji. Točna posrežba.

Velika izbira izgotovljenih oblek vseh vrst za gospode, dame in otroke. Zaloge vsakovrstnega blaga za moške obleke, površnice in suknje, dalje vata za krojače v kosih in na metre.

Parna žaga Fran Ravnikar

mesni tesarski mojster

Ljubljana, Linhartova ulica št. 25

kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela konec marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enostotnih kron rezervnih zakladov.

Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici) na hipoteko in v tekočem računu.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorom.

Naročajte in širite „Slovenca“!

F. Rossi - Reka

veletrgovina z deželnimi pridelki in moko

podružnica - Ruma

Telefon Interurban 21. Brzjav: Rossi-Ruma.

Prodaja: koruzo, pšenico, oves, rž, ječmen, mešanico in moko v najmanjših količinah od 5000 kilogram franko skladišče ali kolodvor Ruma.

Jadransko hotelsko in kupališno dioničarsko društvo

Sušak-Reka, Zvonimirova ulica 102

Lastnik sledečih hotelov in sanatorijev:

Hotel-Pension „SPERANZA“ „IMPERIAL“ Opatija.	Sanatorij in veliko morsko kopališče „THERAPIA“ Crikvenica.	Palace-Hotel „MIRAMARE“ Crikvenica Telefon Interurb. 11.
Hotel-Pension in morsko kopališče „JADRAN“ Sušak-Reka Telefon Interurb. 2-14	Vsi hoteli in sanatoriji so najmodernejši in v vsem komfortu urejeni. — Oskrba izvrstna. — Otvorjeni akoski celo leto. — Vse naročbe prejema in daje po pošti ali po Crikvenici, uprava hotela „MIRAMARE“ v Crikvenici; za Novi: uprava hotela „SAN-MARINO“ v Novem; za Sušak: SREDIŠNJI URED DRUŠTVA, SUŠAK-REKA.	Hotel-Pension „SAN-MARINO“ Novi Vinodolski Telefon Interurb. 5.
Hotel-Pension in morsko kopališče „JADRAN“ Bakar.	Naslov za brzjave: Jadransko društvo Sušak-Reka. Interurban telefon št. 9-8-9.	Hotel-Pension in veliko morsko kopališče „LISANJ“ Novi Vinodolski.

Kuharica, spretna, ki je zmožna vsakega stranskega kuhati, se sprejme proti dobri plači in celi oskrbi v hiši. Ponudbe na: Mihael Omahen, Višnja gora. 3176

NAZNANILO

TRGOVINA A. PERSCHE

ostane od 9. VIII. do 1. IX. zaprta

- Nitro dokler traja -

zaloge!

Vinogradniki, poljedelci, trgovci!

Nitro! **Nitro!**

Sliskalnice za grozdje
Gnjelila za grozdje
Rezalnice
Reporeznice
Robake za koruzo
Vetrne mlina
Čistilnice
Vilije za dvoprego itd.

Prodaja na debelo in na drobno vedno po najnižjih cenah

„Smev“ tvornica strojev
Bjelovar.

Zahtevajte cenike! Zahtevajte ponudbe!

MUHOLOVNIKE

(trakovne) priporoča gg. trgovcem
Ljubljanska komercialna družba,
Ljubljana, Bleiweisova cesta št. 18.

TRSTJE

za strope izdeluje in prodaja na debelo in na drobno m² po K 480, pri večjih naročilih znaten popust. Ant. Steiner, Ljubljana, Jeranova ulica, 13. (Trnovo).

Železniške prage

bukove in hrastove, prevzame na vsaki postaji egiptovska izvozna družba „Blessko“. Plačilo polovico v naprej, ostanek pri povzetju. Resne ponudbe z navedbo cene pod „Blessko“ na anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5. 3143

Peči

krušne in sobne, kahlice za štedilnike ima v zalogi vedno Ivan Gregorec, Mengeš, 25.

Novodošlopavo KADILO

se dobi v vsaki množini po nizki ceni pri svečarju J. KOPACU v Ljubljani GOSPOSVETSKA CESTA številka 90.

Vžigalice

Solo 3/4, nova pošiljatev po K — 65.
Koruzni zdrob po „ 8-00.
Koruzno moko po „ 5-50.
razpošilja dokler traja zaloga

I. Roč

Selo, Moste pri Ljubljani.

L. MIKUS

Ljubljana, Mestni trg št. 15
pripravlja svojo zalogo
kozmičkov in solčnikov
ter sprehajalnih palic.
Popravila se izvršujejo
točno in solidno.

„JURJEVO“

terpentinsko čistilo za čevlje

razpošilja glavna zaloga

M. TREBAR V LJUBLJANI

Sv. Petra cesta 6. Telefon 539.

GONILNE JERMENE

nudi »DRAVA«, lesna trgovska in industrijska deln. družba, Maribor.

Jadranska montanska družba d. z o. z., Ljubljana

Telefon 9. Zvonarska ulica 5 (S). Brzjavi »Montana«, Ekspert.

Prodajamo Vse vrste kovin, rudnin in kemikalij ter vse industrijske izdelke, spadajoče v rudarsko, fužinarsko in kemijsko stroko.

Cosulich Line Trst - New York

Odpliv parnikov iz Trsta:

14. avgusta poštni parnik Belvedere.
15. brzoparnik Amerika.
21. brzoparnik President Wilson.
26. poštni parnik Columbia.

Odhod iz Ljubljane tri dni poprej.

Vozne liste prodaja in prostora za potnike iz Slovenije pripravlja edino: **Simon Kmetec, Kolodvorska ulica 26. Ljubljana.**

Bencin Strojno olje

Diesel-olje Tovot-mast

dobavlja promptno

Mineralna rafinerija Dravograd.

Dopise na Centralo v Mariboru.
Tel. 60. Brzjavi: Rafinerija.

Oddajo se zastopstva zmožnim tvežkam v vseh večjih mestih Jugoslavije.

Pisarna moderno urejene

„TIMEX“ TEHNIČNO podjetje za tovarne V. MARSANO : : „TIMEX“ : : UVOZ in IZVOZ : :

Zastopn. prvovrstnih tovarn. — Ekspozitura : Dunaj IV., Viktorgasse 4.
Središče : Zagreb, Miklošičeva ulica št. 6. Zastopstvo v Beogradu, Bukaresti in Sofiji

STROJI proti takojšnji dostavi:

1. Zage polnojarmen in krožne žage, oblični stroji za rezanje nastavkov (Dickenhobel), oblični stroji za rezanje (Abicht-Füge) in oblični stroji za votlo izrezovanje (Kehlhubel), valji za okrožne žage, brusilni stroji.
2. Stružni stroji, stroji za okroglo struženje (Fräss), skobelniki za kovine (Shaping), stroji za vrtnanje in brzovrtanje, škarje, ognjišča za kovače, stroji za obdelovanje pločevin, snovi, pile, stroji za rezanje vijakov.
3. Posamezne pile v vseh velikostih, različno osodje prvovrstnih tovarn.

Popolne TOVARNISKE naprave:

Tovarne za spirit in rafinerijo, presanje olja, škrob in drože, konserve, testenine in pohištvo.

MOTORJI in LOKOMOBILI:

Elektromotorji, agregatorji, stroji, motorji na olje in bencin, lokomobili na paro in bencin, parni stroji, lokomotive za drž. in manjše železnice, vozovi za prevažanje blaga, vodnjaki, mali vagončki za pesek itd.

GRADBENI material:

Nosači, tračnice, ogibalnice, strešna lepenka itd.

Kolesa Pneumatika Bencin

use po globoko znižanih cenah

J. GOREC, Ljubljana,

Gospodsvetska cesta 14. — Megova ulica 8.

Prva jugoslovanska tovarna za usnje in čevlje na Bregu pri Ptuj

je pričela z izdelovanjem torbic in drugega galanterijskega blaga iz naj-finejšega usnja. — V zalogi ima tudi prvovrstne gamaše lastnega izdelka. — Naročila se izvršijo po najnižjih cenah.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

Prvi in edini slovenski zavarovalni zavod.

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta 17,

je ustanovila oddelek za

živiljska zavarovanja.

Sprejema: V živiljskem oddelku: zavarovanja na doživetje in smrt v vseh sestavah, zavarovanja na otroško doto, rentna in ljudska zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji.

V požarnem oddelku: zavarovanja vseh premakljivih in nepremakljivih predmetov, ki se poškodujejo po ognju, streli in po eksploziji svetilnega plina po znano nizkih cenah.

Podružnica: CELJE, Breg 33.

Prodaja dobro ohranjeno kočijo, 7 let-nega lepega konja z novo ru-javo prsno opremo in z novim sedlom — Ponudbe na upravo lista pod šifro »Voz in konja«.

Slažne politike za lesno ali vinsko trgovino išče vpoko-jeni železničar. Nastopi službo po celi Jugoslaviji. Naslov pove uprava lista pod št. 3185.

Sprejme prodajalca izurjena v me-sani stroki, va-jena tudi nekaj gospodinjstva. Nastop a 1. septembrom. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 3189.

Jugoslovanski kreditni zavod r. z. z. o. z.

v Ljubljani, Marijin trg 8, Wolfova ulica 1.

Poštni čekovni račun št. 11.523.
Telefon št. 64.

Podružnica v Murski Soboti.

Brzojavni naslov:
Jugoslovanski kredit Ljubljana.

Sprejema

hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po

4%

čistih brez odbitka. Izvenljubljanski vlagatelji dobe poštne položnice.

Inkaso faktur in trgovske informacije.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inonemska mesta. — Daje posojila na vknjižbo, poročstvo, vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji. — Zavod je neposredno pod državnim nadzorstvom.

Oglasi v „Slovencu“ imajo velik uspeh.

Stavbeno podjetje

Tavčar & SvetinaLjubljana, Gosposvetska cesta št. 6
se priporoča. 1844

Int. telefon št. 461.

STENICE

in njih zalega

tako pogine, ako uporabljate

MORTIN

steklenica 12 K

od zavoda M. Jünker, Zagreb,

Petrinjska ulica št. 3, III. nadstr.

KOLONIJALNO

Najcenejša dobava na dohelo

FRUCTUS

d. d. za promet zem. pro-

izvodov, kolonijalnim in

drugim blagom preje

Izidor Scholler-a sin

(ustanovljeno 1883)

Zagreb, Vlaška ul. 12,

Telefon 106. Brzojavl: Fructus.

SPECERIJSKO

BLAGO

Slovenska eskomptna banka

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in Srbsko banko v Zagrebu.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge. - Nakup in prodaja: Efektov, deviz, valut. - Eskompt menic, terjatev, faktur. - Akreditivi. - Borza.

„BALKAN.“

Trgovska, špedicijska in komisijska delniška družba.

Brzojavni naslov: „Balkansped.“

Ljubljana - Maribor - Trst - Wien

Špedicije vseh vrst. — Sprejemanje blaga v skladišča. — Zaccarinanja. — Mednarodni prevozi. — Selitve s patentiranimi vozovi na vse strani. — Skladišče, spojeno s tirom južne železnice. — I. ljubljansko javno skladišče.

Največje domače špedicijsko podjetje.**JUGOSLAVENSKA MEDICA**
tovarna kemikalij in zdravil d. d. v Karlovcu.**Poziv na subskripcijo.**

V kraljevini Srbij, Hrvatov in Slovencev ni nobene tovarne kemikalijjskih preparatov, posebno takih, katere rabimo v zdravilstvu, tako da smo v tem oziru popolnoma odvisni od tuje industrije in trgovine.

Politična in državna neodvisnost, katero je naš narod dosegel z ujedinjenjem v kraljevini Srbij, Hrvatov in Slovencev, bode nepopolna, ako se na gospodarskem polju ne emancipiramo od inozemstva in ne postavimo na svoje lastne noge.

Naslanjajoč se na tehniške in trgovske skušnje, katere je v dolgih letih svojega obstanka nabralo akcijsko društvo „Medica“ v Pragi, sklenili smo ustanoviti v kraljevini Srbij, Hrvatov in Slovencev prvo tovarno kemičnih in terapevtskih preparatov, pod imenom „Jugoslovanska Medica, tovarna kemikalij in zdravil d. d. s sedežem v Karlovcu“.

Ta delniška družba se ustanovlja na nedoločen čas z namenom, da sežida tovarno, katera bode izdelovala in stavljala v trgovine garantirano čiste zdravniške, živinozdravniške in industrijske preparate, kemično in fiziološko izdelane. Tovarna se bode sezidala v mestu Karlovcu, kjer je že zagotovljeno potrebno stavbišče, in potrebna električna sila.

V tem društvu bode zastopan češki in jugoslovanski kapital v razmerju 40% : 60%. Praška Medica bode dala svoji jugoslovanski sestri na razpolago ne samo svoj delavni program, temveč tudi svojo izkušeno trgovsko in produktivno organizacijo.

Naša želja je, da temu društvu pristopijo vsi oni, ki so neposredno zainteresirani, t. j. zdravniki, živinozdravniki, lekarnarji in mirodilničarji, kateri se bodo pri razdelitvi delnic najprej upoštevali.

Delniška glavica znaša K 5.000.000.—, razdeljena na 12.500 delnic po nominalnih K 400.—, t. j. 100 dinarjev in se glasijo na nosilca. Da dobimo to glavico, razpisujemo s tem subskripcijo vseh 12.500 delnic pod sledečimi pogoji:

1. Cena vsake delnice je določena na K 400.—, t. j. 100.— dinarjev in K 40.— t. j. 10.— dinarjev za stroške izdaja (morebitni prebitek se bo pridell rezervnemu fondu.)

2. Pri podpisu delnice se mora plačati v gotovini proti pobotnici 50% podpisane glavice, t. j. K 200.— ali 50.— dinarjev za vsako delnico za račun stroškov. Ostanek se bode plačal pozneje v smislu tozadevnega sklepa ravnateljstva društva.

3. Rok za prijavo in podpis delnic je določen od 1. do 31. avgusta 1920.

4. Prijave in plačila sprejemajo sledeči denarni zavodi:

V Beogradu: Jugosloven banka d. d. podružnica v Beogradu.

V Zagrebu: Hrvatska Eskomptna banka in Prva Hrvatska

Obrtna Banka d. d. v Zagrebu.

V Ljubljani: Jadranska banka d. d. podružnica v Ljubljani.

V Karlovcu: Hrvatska sveopća kreditna banka d. d. podružnica v Karlovcu.

5. Po razglasu ravnateljstva društva se bodo delnice izročile

svoječasno nosilec dotičnih pobotnic.

6. Ustanovitelji si pridržujejo pravico repartitije delnic.

7. Prvo ravnateljstvo društva za dobo treh let bodo imenovali ustanovitelji.

V Karlovcu, dne 25. junija 1920.

M. U. dr. Pavle Avramović, Ljubljana, zdravnik. M. U. dr. Anton Breclj, Ljubljana, zdravnik. M. U. dr. Miroslav pl. Čačković, Zagreb, vseučilišni prof. Gustav Čizek, Zagreb, ravnatelj prve hrv. obrtne banke. M. U. dr. Jernej Demšar, Ljubljana, zdravnik. M. U. dr. Ernest Dereani, Ljubljana, zdravnik. Ph. Mr. Josip Grahovac, Karlovac, lekarnar. M. U. dr. Vinko Gregorič, Ljubljana, zdravnik. Ph. Mr. Josip Gršković, Zagreb, lekarnar. M. U. dr. Jaroslav Hlava, Prag, prof. patološke anatomije na češki univerzi in president akc. društva „Medica“. M. U. dr. Ivan Hroni, Prag, prof. na češki univerzi. M. U. dr. Josip Hrnček, Beograd, polkovnik. M. U. dr. Gjuro Ivković, Zagreb, zdravnik. M. U. dr. Ivan Jenko, Ljubljana, primarij. M. U. dr. Kosta M. Jovanović, Beograd, zdravnik. Dr. Pavao Klarč, Karlovac, predstojnik hrvatske kreditne banke. M. U. Dr. Kraigher, Ljubljana, ravnatelj Deželne bolnišnice. M. U. Dr. Dragutin Mašek, Zagreb, kr. vseuč. prof. M. U. Dr. M. Mikulič, Zagreb, vseuč. prof. Ph. Mr. Milan Misković, Beograd, lekarnar. M. U. Dr. G. Nikolačević, Beograd, zdravnik. Svetozar Okanović, Beograd, mirodilničar. Ph. Dr. František Pizák, Prag, prof. kemije na češki univerzi in član uprav. odb. akc. društva „Medica“. Ph. Mr. Vinko Proházka, Ljubljana, lekarnar. M. U. dr. Aleksa Radosavljević, Beograd, zdravnik. Ph. Mr. Dimitrije Rekalic, Beograd, lekarnar. M. U. dr. Ivan Robida, Ljubljana, zdravnik. M. U. dr. Fran Smetanka, Zagreb, vseuč. prof. Ph. Mr. Antun Snižek, Prag, centr. ravnatelj in član uprav. odbora akc. društva „Medica“. M. U. dr. Josip Stojč, Ljubljana, zdravnik. Ph. Mr. Milenko Stojaković, Beograd, lekarnar, slagaliste, min. narod. zdravja Beograd. Ph. Mr. Rikard Šušnik, Ljubljana, lekarnar in načelnik lekarniškega gremija za Slovenijo. M. U. dr. Alfred Šalek, Zagreb, zdravnik. Prof. M. U. dr. A. Šerko, Ljubljana. M. U. dr. Edo Štajmer, Ljubljana, zdravnik. M. U. dr. Alojz Šlecht, Ljubljana, zdravnik. M. U. dr. Božidar Spišić, Zagreb, zdravnik. J. U. dr. Jan Trebizky, Prag, voletrgovec in podpreds. Akcijskega društva „Medica“. Ph. Mr. Mrko Viktorin, Karlovac, lekarnar. M. U. dr. Isidor Vinsky, Karlovac, mestni fizik. M. U. dr. Josip Volavsek, Ljubljana, specialist za pljučne bolezni. M. U. dr. Vladimir Vrabčević, Zagreb, zdravnik. Prof. M. U. dr. Alojz Zalekar, Ljubljana. Ph. Mr. Josip Altman, Prag, lekarnar.